

**Činnost
Úřadu pro ochranu
hospodářské soutěže v letech
1999-2004**

**Ing. Josef Bednář
předseda**

Politika hospodářské soutěže sleduje konkrétní cíl, kterým je ochrana a rozvoj účinné soutěže. Soutěž mezi firmami podporuje inovaci, omezuje výrobní náklady a zvyšuje výkonnost celého hospodářství. Pouze firmy stimulované konkurencí nabízejí výrobky a služby, které jsou konkurenceschopné z hlediska ceny a kvality. Soutěž má však obrovský význam zejména pro spotřebitele, neboť silná konkurence mu umožňuje výběr ze širšího sortimentu zboží za nižší ceny. Je tak jednoduchou, ale velmi účinnou zárukou optimálního stavu z hlediska kvality i ceny výrobků a služeb. Efektivní hospodářská soutěž je klíčovým motorem pro generování konkurenceschopnosti a ekonomického růstu

Ochranou hospodářské soutěže proti jejímu narušování v podobě kartelových dohod, zneužití dominantního postavení a spojování soutěžitelů je v České republice pověřen Úřad pro ochranu hospodářské soutěže (dále jen Úřad). Úřad je tedy orgánem s plnou a nedělitelnou pravomocí a odpovědností ve všech oblastech hospodářské soutěže. V působnosti Úřadu je také dohled nad zadáváním veřejných zakázek, Úřad zároveň plní i roli centrálního monitorovacího, koordinačního, poradenského a konzultačního orgánu při poskytování veřejné podpory. **Úřad je ve své rozhodovací činnosti nezávislý**, jeho pravomocná rozhodnutí jsou přezkoumatelná soudem.

Činnost Úřadu se přímo nebo nepřímo dotýká každého občana. Výsledky postihování zakázaných dohod a zneužívání dominantního postavení se projevují např. v nižších cenách výrobků a služeb, kontrola spojování podniků zajišťuje rozmanitost výrobků a služeb za příznivé ceny. Cílem dohledu nad zadáváním veřejných zakázek je hospodárné využívání veřejných prostředků při respektování pravidel soutěže, kontrola dodržování pravidel při poskytování veřejné podpory pomáhá při minimalizaci neodůvodněných zvýhodnění účastníků trhu na úkor ostatních subjektů. Soutěžní politika a úroveň ochrany hospodářské soutěže ovlivňuje též investiční rozhodování podniků a má vliv na výkonnost ekonomiky, je tedy jedním z nástrojů podporujících ekonomický růst, efektivní alokaci zdrojů a zvyšování užitku občanů. Prospěch z činnosti Úřadu by tak měly mít všechny zainteresované strany, jak spotřebitelé, tak i podniky.

Prosazování konkurenčního prostředí Úřad provádí svou soutěžní advokacií, tj. všemi aktivitami zaměřenými na podporu vzniku a rozvoje soutěžního prostředí. Politika ochrany hospodářské soutěže prováděná Úřadem má za cíl zachování a rozvíjení efektivní hospodářské soutěže na trhu působením na strukturu trhu a chování jednotlivých účastníků trhu.

V následujícím textu jsou uvedeny nejvýznamnější skutečnosti z činnosti Úřadu v letech 1999-2004 v jednotlivých oblastech jeho působnosti, včetně statistických údajů a nejdůležitějších případů, které jsou podrobněji popsány v Příloze.

1. Činnost Úřadu v oblasti hospodářské soutěže

1.1. Legislativní činnost

Legislativní rámec ochrany hospodářské soutěže byl dán zákonem č. 63/1991 Sb. z roku 1991. Zákon sice Úřadu umožňoval postihovat zakázané dohody, zneužití dominantního postavení a rozhodovat o povolení spojení soutěžitelů, avšak plně neodpovídal principům práva komunitárního. Vzhledem k předvstupním závazkům České republiky bylo tedy nezbytné připravit zákon nový, který by již byl **s komunitárním právem plně slučitelný**. Rovněž z **aplikační praxe Úřadu** a zkušeností ze zahraničí vyplývala potřeba tyto poznatky reflektovat v tomto novém zákoně o ochraně hospodářské soutěže. V důsledku očekávaného vstupu České republiky do Evropské unie byly proto zahájeny práce na přípravě zcela nového zákona. Zároveň došlo k výraznému zvýšení legislativní činnosti Úřadu.

V roce 2000 Úřad připravil konečnou podobu nového zákona o ochraně hospodářské soutěže, který byl kompatibilní s právem Evropských společenství. Zákon nabyl účinnosti v polovině roku 2001 jako zákon č. 143/2001 Sb, o ochraně hospodářské soutěže. Nový zákon přinesl zásadní **konceptní změny**, umožňující Úřadu efektivně reagovat na vývoj na trzích, zejména **v oblasti dominantního postavení** (dominantní postavení soutěžitele již nezávisí výlučně na velikosti podílu jeho dodávek na relevantní trh, ale na jeho tržní síle) **a spojování soutěžitelů** (kritériem pro notifikaci spojení soutěžitelů již není jejich tržní podíl, ale výše obratu). Snahou bylo rovněž **minimalizovat administrativní zátěž soutěžitelů** (byla např. zrušena povinnost nahlašovat Úřadu existenci dominantního postavení). Při přípravě zákona byla využita i doporučení OECD vedoucí k podpoře soutěžních principů, přijatá na základě hloubkového hodnocení regulatorních mechanismů v České republice. **Pokrok Úřadu v oblasti ochrany hospodářské soutěže byl kladně hodnocen ve Zprávách Evropské komise** o pokroku České republiky při přípravě na členství v Evropské unii. **Nový zákon byl dán za vzor ostatním kandidátským zemím**. K novému zákonu byl také Úřadem zpracován komentář určený veřejnosti, jenž zákonnou úpravu podrobně vysvětluje. Ke kvalitní a efektivní aplikaci zákona přispěla též řada interních metodik pro zaměstnance Úřadu.

Mezi vůbec nejzávažnější formy protisoutěžního jednání patří tzv. kartelové dohody, jejichž dopady jsou mimořádně nepříznivé jak pro samotnou soutěž, tak pro spotřebitele. **Odhalování zakázaných dohod je proto zásadní prioritou Úřadu**. K usnadnění tohoto odhalování Úřad zpracoval a od roku 2001 začal aplikovat moderní a účinný nástroj - tzv. **Leniency program** – a to jako **jeden z prvních antimonopolních úřadů na světě**. Jedná se svým způsobem o formu beztrestnosti, kdy Úřad upustí od uložení pokuty, jestliže soutěžitelé sami přispějí k odhalení kartelové dohody a k odstranění jejích nepříznivých následků. Leniency program byl zpracován ve smyslu doporučení OECD a stal se pevnou

součástí komplexního přístupu Úřadu pro odhalování a rozbíjení kartelových dohod. **Výsledkem aplikace takového programu je rychlé a efektivní odstranění deformace soutěžního prostředí a minimalizace negativních dopadů na ekonomiku a spotřebitele.**

Z rozhodovací praxe Úřadu i ze zkušeností ze zahraničí vyplývá, že ne každá dohoda je způsobilá vážným způsobem omezit hospodářskou soutěž. Proto Úřad zahájil v roce 2000 práce na tzv. **blokových výjimkách**, které stanovují, za jakých podmínek dohody soutěžitelů působících v určitém sektoru nepodléhají zákazu, a v roce 2001 vydal, spolu se zákonem o ochraně hospodářské soutěže, osm blokových výjimek ve formě vyhlášky. Jednalo se o nástroj **sloužící především malým a středním podnikatelům**, neboť jim umožňoval uzavírat určité kategorie dohod, aniž by museli žádat Úřad o povolení. To, že mohou blokové výjimky napomoci rozvoji konkurenčního prostředí, lze ukázat na nové blokové výjimce **pro oblast distribuce a servisu motorových vozidel**, kterou Úřad zpracoval v roce 2002 a která vytváří prostor pro další konkurenci na trhu oprav a údržby motorových vozidel ze strany nezávislých opravárenských společností.

V souvislosti s přistoupením nových deseti členů do Evropské unie došlo k **reformě komunitárního soutěžního práva**, která vytváří podmínky pro účinnou aplikaci komunitárního práva v rámci rozšířené Evropské unie. Zásadní změnou byla ztráta exkluzivity Evropské komise při aplikaci soutěžního práva Evropských společenství. Soutěžní úřady jednotlivých členských států, a tedy i český Úřad od 1.5.2004 aplikuje vedle národního soutěžního práva i právo komunitární. Byla stanovena pravidla pro **efektivní alokaci případů** mezi Komisí a soutěžními úřady jednotlivých členských států a pro jejich spolupráci v rámci tzv. **Evropské soutěžní sítě (ECN – European Competition Network)**. V oblasti spojování soutěžitelů je zajištěno, **aby jedno spojení**, byť má dopad na trhy více členských států, **bylo posuzováno jen jedenkrát**, ať už Komisí nebo některým národním soutěžním úřadem (tzv. **zásada one-stop shop**). Byly zavedeny rovněž některé nové právní instituty, zaměřené na **snížení administrativní zátěže zejména malých a středních podnikatelů**, především nahrazení individuálních výjimek (jednalo se o systém, který k platnosti určité dohody vyžadoval předchozí schválení Komisí) **systémem výjimek platných ex lege**, na základě kterého již není třeba pro platné uzavření dohody žádat o povolení Komise, a na **vytvoření prostoru pro co nejrychlejší odstranění soutěžního problému** (tzv. **přijímání závazků**, které umožňuje, aby řízení ve věcech porušení soutěžního práva bylo ukončeno rozhodnutím o přijetí závazků, které příslušný soutěžitel k odstranění soutěžního problému navrhl).

V návaznosti na tyto změny Úřad připravil dvě novely zákona o ochraně hospodářské soutěže. První z těchto novel již nabyla účinnosti, druhá je projednávána Parlamentem České republiky. Tyto novely dále vytváří **podmínky pro spolupráci mezi Úřadem, Evropskou komisí a soutěžními úřady ostatních členských států**, a to včetně pravidel pro předávání případů při posuzování spojení (tzv. **referrals**), která napomáhají naplnění zásady *one-stop shop*, a zjednodušují postavení malých a středních podnikatelů.

Úřadu se podařilo legislativně prosadit některé **právní nástroje, snižující administrativní zátěž menších podnikatelů** - po vzoru komunitárního práva byl **systém individuálních výjimek**, kdy museli soutěžitelé pro případ, že chtěli uzavřít určitou dohodu potenciálně narušující soutěž, vyčkat rozhodnutí Úřadu, zda takovou dohodu povolí či nikoliv, nahrazen systémem výjimek platných přímo ze zákona. Dále došlo ke zvýšení prahových hodnot tzv. **pravidla de minimis**, které vymezuje tržní podíl soutěžitelů, jejichž dohody pro jejich nižší podíl na trhu ještě nepodléhají zákazu; **Úřad tak umožnil menším podnikatelům jejich širší spolupráci**, neboť jejich dohody nemohou vést k podstatnému narušení soutěže. V oblasti zakázaných dohod navrhuje **zjednodušení právní úpravy** zrušením národních blokových výjimek a zakotvením **recepční klauzule** umožňující, že komunitární blokové výjimky se budou přímo vztahovat nejen na jednání, které má dopad na obchod mezi členskými státy, ale i na jednání s dopady čistě vnitrostátními.

K významným změnám dochází i v oblasti spojování soutěžitelů. Protože praxe po roce 2001 ukázala, že nárůst počtu Úřadem posuzovaných spojení je nadbytečně vysoký a že dopad řady z nich na trh České republiky je minimální, snažil se Úřad o prosazení legislativní změny, posilující tzv. **lokální nexus** posuzovaných spojení a o úpravu kritérií pro notifikování fúzí. Úřadu se tak podařilo zajistit, že v dnešní době již šetří jen **ta spojení, která by mohla mít negativní dopad na český trh. Došlo tak ke snížení administrativní zátěže jak podnikatelů, tak Úřadu, čímž se vytvořil prostor, aby se Úřad mohl věnovat především odhalování závažných protisoutěžních praktik.** V oblasti spojování soutěžitelů by ale mělo dojít i k dalším změnám. Jedná se především o **posílení tzv. substantivního testu**, což Úřadu umožní přihlížet i k jiným negativním účinkům spojení než je vznik nebo posílení dominantního postavení. Současně je v zájmu posílení právní jistoty soutěžitelů začleněna přímo do textu zákona **vyvratitelná domněnka**, že k podstatnému narušení soutěže nevede spojení soutěžitelů, jejichž **podíl na relevantním trhu nepřekračuje 25 %**. Změny se mají týkat rovněž **zákazu uskutečňování spojení, které dosud nebylo povoleno**. Podle komunitárního práva nesmí soutěžitelé před rozhodnutím Evropské komise, kterým je udělen souhlas se spojením, činit žádné kroky směřující ke změně kontroly, a nesmějí dokonce ani držet akcie společnosti, kterou hodlají nabýt – nesmějí tedy spojení žádným způsobem uskutečňovat. Z toho zákazu může být udělena výjimka povolující realizaci určitých dílčích opatření (např. schválení účetní závěrky); současně platí zvláštní výjimka pro případy nabytí kontroly na základě operací s cennými papíry na burze – v takových případech samozřejmě může nabyvatel akcie získat a držet, nesmí ale až do rozhodnutí o povolení spojení vykonávat hlasovací práva s nimi spojená. V případě, že jsou tato pravidla porušena, může Evropská komise rozhodnout o opatřeních nezbytných k obnově účinné soutěže na daném trhu (zejm. uložit soutěžitelům, aby uskutečněné spojení „rozpustili“), případně jim současně uložit pokutu až do výše 10 % jejich obrátu. Zákaz uskutečňování spojení je na stejných principech nově upraven i v zákoně o ochraně hospodářské soutěže.

Společným cílem zmíněných novelizací zákona o ochraně soutěže je tedy snaha na jedné straně umožnit maximální efektivnost při kontrole dodržování soutěžněprávních předpisů, na straně druhé zajistit, aby soutěžitelé nebyli ze strany Úřadu zatěžováni více, než je nezbytné. Soutěžitelé tak získávají více práv, s čímž je ale spojena i jejich větší odpovědnost. Jednoznačným trendem soutěžní politiky je cesta k větší svobodě v hospodářské soutěži, současně však s tím, aby porušování pravidel hospodářské soutěže bylo stále obtížnější a nevyplácelo se.

Úřad jako první instituce v ČR zpracoval již v roce 1999 podrobnou analýzu chování tzv. obchodních řetězců a následně vypracoval legislativní návrh řešení tohoto problému. Na maloobchodním trhu dlouhodobě dochází k takovému chování některých odběratelů, zejména **tzv. obchodních řetězců**, které může poškozovat jejich dodavatele a může mít nepříznivé důsledky pro rovné podmínky soutěže. Takovéto chování přitom primárně **nepadá do působnosti zákona o ochraně hospodářské soutěže**; soukromoprávní nástroje ochrany před takovými praktikami, které by měly být užity na prvním místě, ale nejsou zcela dostatečné a nejsou ani plně využívány. Po zhodnocení tehdejších zkušeností v některých státech EU předložil Úřad návrh na systémové legislativní řešení této problematiky pomocí institutu tzv. **ekonomické závislosti**, který umožňuje regulovat chování subjektů, které nemají dominantní postavení, avšak disponují natolik silným postavením na trhu, že se vůči nim jejich obchodní partneři dostávají do fakticky závislého postavení. Tato **právní úprava však nebyla Poslaneckou sněmovnou přijata**.

Naopak novela zákona o ochraně hospodářské soutěže, která byla v roce 2004 schválena přes negativní stanovisko Úřadu i vlády ČR a která si kladla za cíl přispět k řešení tohoto problému, byla zpracována tak nekoncepčním způsobem, že na chování tzv. obchodních řetězců neměla žádný praktický vliv, a naopak narušila harmonizaci mezi českým a komunitárním právem; tyto změny proto budou ze zákona v nejbližší době opět vypuštěny. Úřad se nicméně i nadále **snaží o prosazení konzistentní právní úpravy této oblasti**, která by na základě **jasně stanovených pravidel** umožnila **rychlé odstranění některých praktik, pro které není ekonomické odůvodnění** a které narušují rovnost mezi smluvními stranami, neboť na dodavatele vyžadují určité plnění, pro které není adekvátní protiplnění na straně odběratele (zejm. tzv. listovné, regální a podobně), **a podílí se na přípravě nové právní úpravy**.

Prosazování soutěžních principů v oblasti ochrany hospodářské soutěže může Úřad provádět jak prostřednictvím rozhodovací činnosti, tak i dalšími nástroji soutěžní advokacie mimo svou rozhodovací činnost.

1.2. Rozhodovací činnost

Soustředit se na nejzávažnější případy protisoutěžního jednání, tedy odhalování kartelových dohod a zneužití dominantního postavení, se stalo prioritou Úřadu. Od roku 1999 zkušenosti ze zahraničí dokazují, že závažná protisoutěžní jednání, a to jak kartelové dohody, tak zneužití dominantního postavení, zejména na postupně se otevírajících trzích, mají velmi nepříznivé dopady na jednotlivé ekonomiky a tím i na občany těchto zemí, protože tato jednání vedou k vyšším cenám a omezení výběru zboží a služeb. Proto předseda Úřadu po svém nástupu v roce 1999 přijal opatření směřující k efektivnějšímu odhalování a postihu kartelových dohod, ale zejména opatření k rychlému ukončení těchto závažných protisoutěžních praktik s cílem, aby se negativní dopady na ekonomiku a občany minimalizovaly. S ohledem na efektivnější odhalování a postihování závažného protisoutěžního chování byla provedena v roce 1999 vnitřní reorganizace Úřadu a vytvořeno kartelové oddělení. Vznik samostatného oddělení byl odrazem snahy Úřadu, v souladu se současným celosvětovým trendem, zpřísnit postih zejména cenových dohod. V obzvlášť závažných případech porušení zákona s dopadem na velký počet spotřebitelů Úřad přistupoval k udělování podstatně vyšších sankcí než v minulých letech. V případě stavebních spořitelén to bylo téměř půl miliardy korun, u distributorů pohonných hmot to bylo přes 300 milionů korun. Velikosti ukládaných pokut zohledňují i míru společenského nebezpečí pro spotřebitele z aplikací protisoutěžních praktik. Je však třeba říci, že **prioritou Úřadu nebylo a není ukládání co nejvyšších pokut, ale rychlé a účinné odstranění příčin a důsledků protisoutěžních praktik.** K tomu mají sloužit i některé nově zavedené právní instituty, zejména tzv. závazky (*commitments*), které umožňují zastavení řízení za podmínky, že se soutěžitel hned v jeho úvodní fázi zaváže ukončit své protisoutěžní jednání. Úřad se tak může plně zaměřit na nejzávažnější formy porušení soutěžních předpisů, o čemž svědčí mimo jiné rostoucí počet šetření v oblasti cenových kartelů a častější využívání možností tzv. neohlášených šetření (případy, kdy správní řízení je zahájeno těsně před provedením kontroly).

Úřad se ve své činnosti zaměřuje zejména na trhy, které vykazují dysfunkci, tj. narušené soutěžní prostředí. Úřad vychází nejen z informací, které mu přichází od spotřebitelů, podniků a dalších účastníků trhu ve formě stížností, které upozorňovaly na případy možného porušování zákona, ale rovněž sám od roku 2000 systematicky monitoruje tisk včetně zahraničního, činnost Evropské komise, soutěžních úřadů zemí Evropské unie a USA a identifikuje případy možného protisoutěžního chování. Úřadu jsou každoročně doručovány stovky stížností, které se týkají řady problémů na celé řadě trhů a upozorňují na jeho dysfunkce. Na základě prováděných analýz se **Úřad snaží dysfunkce trhu poškozující spotřebitele odstranit** nástroji soutěžní advokacie.

Úsilí Úřadu lze demonstrovat na trhu **distributorů pohonných hmot**, na kterém v roce 2001 zaznamenal velký počet stížností od spotřebitelů. Úřad svým rozhodnutím, kterým postihnul

zakázané jednání distributorů pohonných hmot, odstranil protisoutěžní stav na trhu s příznivým dopadem na miliony zákazníků. Na trhu došlo k tomu, že se cena automobilového benzínu pro spotřebitele zvyšovala, ačkoliv cena ropy na světových trzích klesala. **Po zásahu Úřadu již k podobné situaci nedošlo.** Navíc v rámci legislativní činnosti Úřad prosazoval a prosazuje možnost zavádění tzv. mobilních čerpacích stanic jako alternativní způsob dodávek pohonných hmot, protože tím dochází k prohlubování soutěžního prostředí a ke zkvalitňování poskytovaných služeb.

Dalším příkladem odstranění stavu na trhu, kdy nefunguje účinná hospodářská soutěž, je případ **stavebních spořitelů** z roku 2004, které uzavřely zakázanou dohodu o výměně informací a jednaly ve shodě při stanovování poplatků za vedení účtu stavebního spoření. Úřad zakročil proti takovému vyloučení konkurence a svým rozhodnutím významně přispěl k **zahájení jednání o legislativních změnách v oblasti stavebního spoření**, spočívajících v získání možnosti klientů přejít ke konkurenci a zákazů stavebním spořitelům zvyšovat a rozšiřovat poplatky za jimi poskytované služby, a to v průběhu smluvního ujednání bez ztráty státního příspěvku. Takové změny by měly zlepšit pozici klientů vůči stavebním spořitelům. Mezi další příklady, kdy z rychlého a účinného zásahu Úřadu profitoval spotřebitel, lze uvést zásah Úřadu zvyšující **možnost výběru značek pív nabízených v restauracích** nebo zabránění možného omezení sortimentu a zvýšení cen vyplývajících z **nezákonné spolupráce supermarketů.**

Základním předpokladem pro postihování zakázaných dohod je jejich odhalení, kterému napomáhá i leniency program, který byl již v praxi využit. Společnost vyrábějící energetické a iontové nápoje, která uzavřela zakázanou dohodu s distributorem, dobrovolně poskytla Úřadu informace o kartelové dohodě, doložila existenci smlouvy a požádala o prominutí sankce. Zjistilo se, že nedošlo k plnění uzavřené kartelové dohody. Protože informace o dohodě byly antimonopolnímu úřadu poskytnuty zcela dobrovolně a v době, kdy je Úřad neznal, bylo od uložení pokuty oznamovateli kartové dohody upuštěno.

Opatření přijatá Úřadem s cílem zefektivnit odhalování nejzávažnějšího protisoutěžního chování se pozitivně projevila v praxi. **Úřad odhalil a postihoval** v posledních letech **více cenových dohod a zneužití dominantního postavení zejména v sektorech telekomunikací, energetiky a distribuce potravin**, o čemž mimo jiné vypovídá i rostoucí objem ukládaných pokut. Například v roce 1992 celková výše pokut uložená účastníkům kartelových dohod činila **100.000 Kč**, v roce 1998 - **600.000 Kč** a v **roce 2004** byly uloženy pokuty ve výši cca **1 miliarda 236 miliónů Kč**, tj. **10000x více než v roce 1992.**

Další oblastí, kde má protisoutěžní jednání plošný a rychlý dopad na celé spektrum podnikatelů, jak vyplývá z poznatků Úřadu, je vedle tzv. síťových odvětví také **činnost profesních sdružení a komor.** Rozhodný postup Úřadu v odhalování protisoutěžního jednání profesních sdružení od roku 1999 vedl k tomu, že počet porušení soutěže v této oblasti klesá. Úřad tím vytvořil předpoklady pro účinnou soutěž mezi jednotlivými členy komor. Pro konečné spotřebitele mají zásahy Úřadu význam v tom, že členové komor nenabízejí své

služby za stejné ceny. Tento přístup je možno ukázat na případu zásahu Úřadu proti rozhodnutí **České lékařské komory**, která stanovením minimálních cen zdravotní péče omezila soutěž v oblasti ambulantní zdravotní péče v neprospěch pacientů. Úřad svým zásahem zamezil možnému růstu cen a umožnil zachovat lepší možnost volby lékaře pro pacienty.

Činnost Úřadu není jen v rovině represivní, ale v souladu s trendem moderní antimonopolní politiky **též v rovině prevence**. Nástrojem, zaměřeným zejména na předcházení uzavírání kartelových dohod a správného chápání hospodářské soutěže, je **tzv. Compliance program** - interní program dodržování soutěžních norem pro podniky, který zvyšuje pravděpodobnost souladu obchodních a podnikatelských praktik se soutěžním právem. Takový program zpracoval Úřad v roce 2001 a umístil je na své webové stránky. Podnikatelé tak získali vzor – návod, proč a jak takový program zpracovat a realizovat v praxi.

Abychom byli schopni zajistit účinnou aplikaci nejnovějších postupů z oblasti ochrany hospodářské soutěže, aplikujeme od roku 1999 programy trvalého zvyšování kvalifikace zaměstnanců Úřadu. Výrazným způsobem ke zvýšení odborné vybavenosti pracovníků přispěl **twinningový projekt** ve spolupráci s italským antimonopolním úřadem, zahájený v roce 2002, který byl cenným zdrojem informací pro rozhodovací i legislativní činnost Úřadu. Řada seminářů uspořádaných v rámci tohoto projektu byla zaměřena na problematiku kartelových dohod. Twinningový projekt přispěl též ke zvýšenému používání poznatků z rozhodovací praxe Evropské komise a Evropského soudního dvora. Správnost podpůrného využívání rozhodnutí Evropské komise i rozsudků Evropského soudního dvora v praxi Úřadu byla potvrzena Ústavním soudem ČR. Již před vstupem České republiky do Evropské unie bylo běžnou praxí, že Úřad ve svých rozhodnutích odkazoval na judikaturu Evropského soudního dvora a Evropské komise, jež mají bohaté zkušenosti s výkladem pojmů a aplikací pravidel hospodářské soutěže. Rozhodnutí Evropského soudního dvora a Evropské komise, která plnila roli podpůrnou při interpretaci pravidel hospodářské soutěže ze strany Úřadu, se stala po vstupu České republiky do Evropské unie závazným pramenem národního práva.

Od roku 2000 se zvýšil počet odhalených závažných porušení pravidel hospodářské soutěže na trzích, které se liberalizují a na kterých se soutěžní prostředí teprve rozvíjí. Jednalo se zpravidla o **zneužití dominantního postavení** ze strany subjektu, který byl na trhu v dominantním či monopolním postavení, což nasvědčovalo nedostatečné efektivnosti regulatorních mechanismů. Vysoký počet zneužívání dominantního postavení Úřad ve sledovaném období zaznamenával zejména v sektoru telekomunikací. Protože narušení hospodářské soutěže na liberalizujících se trzích mají velmi negativní dopad nejen na velký počet konečných spotřebitelů, ale právě i na rozvoj samotného soutěžního prostředí, inicioval Úřad **intenzivnější spolupráci se sektorovými regulátory** – Českým telekomunikačním úřadem (ČTÚ) a Energetickým regulačním úřadem (ERÚ). Úřad navázal spolupráci nikoliv jen v rámci rozhodovací činnosti, ale i v legislativní oblasti. Z iniciativy předsedy Úřadu

pro ochranu hospodářské soutěže bylo v roce 2001 podepsáno Memorandum o spolupráci mezi Úřadem a ČTÚ, které vymezilo principy vzájemné spolupráce obou státních orgánů a dále prohloubilo spolupráci obou úřadů při řešení otázek spojených s činností podnikatelů v oboru telekomunikací. Formou pravidelných setkání zástupců úřadů Úřad spolupracoval i s ERÚ. Úřad usiloval o **urychlení konvergence** ex-ante regulace založené na soutěžních principech s prováděním ex-post ochrany hospodářské soutěže. Úřad je jediným správním orgánem, který je oprávněn posuzovat případné porušení zákona o ochraně hospodářské soutěže. **Ve své činnosti plně respektuje rozhodnutí Vrchního soudu, která potvrdila povinnost Úřadu chránit konkurenční prostředí i v regulovaných oblastech.**

Úřad se opakovaně zabýval především takovým chováním dominantního soutěžitele, které je orientováno na zajištění a udržení jeho dominance na úkor konkurentů a subjektů vstupujících na trh, kteří by za normálních okolností byli zárukou účinné konkurence a s tím spojené nižší ceny. Opakovaně se zabýval chováním dominantního telekomunikačního operátora. Pro podporu vzniku soutěžního prostředí byl důležitý zásah v oblasti **zavádění technologie ADSL** (přenos dat za užití širokopásmových technologií prostřednictvím pevných telekomunikačních sítí). Dominantní operátor zneužil svého postavení, které vedlo ke znemožnění vstupu alternativních operátorů na trh. Úřad svým zásahem zajistil, aby bylo vytvořeno konkurenční prostředí, ze kterého profituje spotřebitel v podobě širší nabídky služeb a příznivějších cen. Následný vývoj trhu ukázal, že došlo k zavedení soutěže na tomto trhu.

V roce 1999 bylo také rozhodnuto o legislativních změnách, organizačních opatřeních a efektivnější aplikaci zákona v oblasti posuzování spojení soutěžitelů. Rozhodovací činnost Úřadu není zaměřena jen na oblast ex-post postihování zakázaných dohod a zneužití dominantního postavení, ale i na oblast ex-ante ochrany hospodářské soutěže při kontrole spojování soutěžitelů. Pokud jde o **rozhodovací činnost v oblasti spojování soutěžitelů**, Úřad vychází z principu, že kontrola spojování soutěžitelů **má za cíl zabránit soutěžitelům, aby využívali spojení k získání takového postavení na trhu, které by mohlo v budoucnosti významným způsobem ohrozit hospodářskou soutěž**, a to zejména růstem cen pro konečné spotřebitele a omezením výběru zboží a služeb. Na základě zkušeností z rozhodovací praxe, vlastních analýz a ze zahraničí bylo nezbytné zjednodušit systém povinné notifikace tak, aby byl založen na jediném kritériu, snadno pro podnikatele identifikovatelném, aniž by tito museli provádět za tímto účelem složité analýzy trhu. Proto v rámci přípravy nového zákona o ochraně hospodářské soutěže bylo upuštěno od posuzování tržního podílu jako kritéria pro notifikaci spojení a zavedeno kritérium obratu spojujících se soutěžitelů. A to tak, aby přechod od notifikačních kritérií podílu spojujících se soutěžitelů na trhu k velikosti obratu, vedl k nižší administrativní zátěži podniků a též k posílení právní jistoty soutěžitelů. Zároveň bylo nezbytné pracovníky více specializovat podle toho, zda se jedná o výkonnou činnost související s dohodami narušujícími soutěž či zneužitím

dominantního postavení nebo o rozhodování ve věci povolení spojení. Z tohoto důvodu byla provedena v roce 2001 významná **organizační změna** spočívající ve vytvoření samostatného úseku se specializací na rozhodování ve věcech dohod narušujících soutěž a zneužívání dominantního postavení a samostatného úseku fúzí rozhodujícího o povolení spojení soutěžitelů. Oddělení zmíněných činností umožnilo větší specializaci a odbornou fundovanost při řešení jednotlivých případů.

Od roku 1999 systematicky prosazoval soutěžní principy v rámci **privatizace a restrukturalizace** podniků v dominantním či monopolním postavení na trhu, zejména v sektorech plynárenství a elektroenergetiky, se zohledněním nejaktuálnějších poznatků z prosazování soutěžní politiky ze zahraničí a se zohledněním doporučení Soutěžního výboru OECD. Protože se jednalo o změny determinující podmínky pro hospodářskou soutěž, Úřad se zasadil o účast svých zástupců na jednání privatizačních komisí a prosazoval tržní principy při výběru strategického partnera. V rámci řízení o povolení spojení pak Úřad na svá předchozí stanoviska a vyjádření navazoval, což potvrzuje konzistentnost názoru Úřadu. Řada posuzovaných spojení znamenala završení privatizačního procesu. Jedním z nejvýznamnějších spojení v oblasti privatizace byl vstup strategického partnera do českého plynárenství v roce 2002, což bylo jedno z největších spojení ve finančním vyjádření šetřené Úřadem. Úřad stanovením podmínek vytvořil předpoklady pro účinnou soutěž do budoucna v souvislosti s předpokládanou liberalizací trhu, a to zejména ve smyslu zajištění nezávislosti jediného konkurenta spojujících se subjektů.

Proto, abychom minimalizovali náklady ze strany soutěžitelů souvisejících s notifikací a náklady v rámci správního řízení a zároveň zkvalitnili ochranu hospodářské soutěže na daných trzích ve sledovaném období, přispěli jsme svým rozhodnutím o udělení výjimky ze zákazu uskutečňování spojení před vydáním pravomocného rozhodnutí k **zachování stovek pracovních míst**. V několika případech spojení ve sledovaném období se jako strana prodávající objevuje správce konkurzní podstaty. V takovém případě byl aplikován postup pro případy tzv. záchranných fúzí.

K tomu, aby nedocházelo ke spojování podniků, jehož důsledkem by bylo narušení hospodářské soutěže, má Úřad možnost povolit spojení za určitých podmínek nebo navrhané spojení zakázat. Úřad v případech, kdy v důsledku plánovaného spojení může dojít k podstatnému narušení hospodářské soutěže, vždy hledá nejúčinnější opatření k zachování hospodářské soutěže. Z rozhodovací praxe vyplývá, že **cca 97 % notifikovaných spojení bylo povoleno a u necelých tří procent spojení bylo spojení zakázáno a nebo podmíněno podmínkami či závazky**, uloženými z důvodu zachování hospodářské soutěže. Převažujícím typem ukládaných podmínek je behaviorální typ (podmínky, které nemají vliv na strukturu trhu, ale mohou ovlivnit chování na trhu). **Od roku 1999 uplatňuje Úřad v případech, kdy dochází k podstatnému narušení soutěže, ukládání zejména strukturálních podmínek**. Strukturální podmínky (podmínky, které zakládají změnu ve struktuře trhu) představují efektivnější nápravu podmínek hospodářské soutěže narušených

uskutečněním spojení. Podmínky uložené v jednom rozhodnutí velmi často tvoří jeden soubor (komplex) podmínek, jehož jednotným účelem je odstranit identifikované nebezpečí pro účinnou hospodářskou soutěž. Podmínky ukládané Úřadem v jeho rozhodnutích jsou srovnatelné s podmínkami, k jejichž uložení přistupovala nebo přistupuje Evropská komise ve svých rozhodnutích. Úřad od roku 1999 provádí aktivní dozor plnění podmínek uložených v rozhodnutích.

Podmínkami uloženými v rozhodnutí o povolení **spojení dominantního výrobce elektřiny s distribučními společnostmi** Úřad minimalizoval rizika, že by podnikatelé i koneční spotřebitelé mohli přijít o úspory vyplývající z fungující konkurence v důsledku **postupných liberalizačních kroků** v oblasti elektroenergetiky.

V letech 1999-2004 Úřad ve třech případech spojení zakázal. V důsledku realizace takových spojení by došlo k výraznému negativnímu dopadu na soutěžní prostředí a na konečné spotřebitele, zejména spojenému s růstem cen a omezením sortimentu. Jednalo se o *spojení výrobců minerálních vod, spojení pekárenských společností na trhu čerstvého pečiva a chleba a spojení na trhu cukru*. Nepovolení spojení je krajním řešením, které je použito v případě, kdy Úřad shledá, že ani podmínění spojení přijetím závazků nebo uložením podmínek by neodstranilo obavy z vážného narušení soutěže. Souhrnně lze říci, že z pohledu statistického při nepovolování spojení **rozhodovací praxe Úřadu odpovídá rozhodovací praxi Evropské komise**. Oblastí, kde nejčastěji dochází ke spojení soutěžitelů, je sektor služeb, který je následován strojírenstvím, elektrotechnikou, potravinářským a tabákovým průmyslem a chemickým průmyslem. Zejména nárůst spojení v oblasti služeb v posledních letech svědčí o rostoucím významu terciální sféry v české ekonomice. Při šetření dopadů spojení na soutěž a konečného spotřebitele Úřad aplikoval nejnovější poznatky z ekonomické teorie. Zavedením tzv. dvoufázového řízení (řízení, která vzbuzují obavy z podstatného narušení hospodářské soutěže, jsou šetřena detailněji – přechází do druhé fáze) a uzákoněním pevných lhůt pro vydání rozhodnutí došlo k **posílení právní jistoty soutěžitelů a zvýšení transparentnosti rozhodovací činnosti**, což je dlouhodobou prioritou Úřadu. V této souvislosti je důležité uvést, že cca 95 % všech případů je řešeno v tzv. první fázi, tj. je povoleno do jednoho měsíce od zahájení řízení, a pouze 5 % případů je zkoumáno i ve druhé fázi.

V této souvislosti je třeba zmínit, že v posledních letech roste složitost šetřených případů. **Rozhodnutí Úřadu jsou svou náročností srovnatelná s rozsudky soudu vyššího stupně.** Zvyšuje se náročnost zjišťování, dokazování a zpracování rozhodnutí. Ve složitějších případech se ukázala nezbytnou potřeba zpracování odborných analýz s využitím externích expertů.

Úřad v uplynulých letech usiloval o co nejvyšší kvalitu své rozhodovací činnosti. O tom svědčí i to, že v letech 1999 až 2004 byla **naprostá většina žalob proti rozhodnutí Úřadu zamítnuta a rozhodnutí Úřadu soudem potvrzena**. Vznik správního soudnictví k 1.1.2003

přispěl ke zvýšení náročnosti na činnost Úřadu v důsledku toho, že soud nyní přezkoumává napadené rozhodnutí v plném rozsahu. Konečná rozhodnutí Úřadu jsou přezkoumatelná Krajským soudem v Brně a v konečné instanci Nejvyšším správním soudem. **Došlo k personálnímu posílení rozkladové komise, poradního orgánu předsedy, o odborníky z řad akademické a právnické sféry a ke zvýšení četnosti jednání této komise.**

V průběhu let 1999 až 2004 bylo vydáno více než 120 druhostupňových rozhodnutí předsedy Úřadu, což má pozitivní vliv na **kultivaci právního vědomí**, neboť odůvodnění rozhodnutí předsedy, která jsou zveřejňována nejen ve Sbírkách rozhodnutí Úřadu, ale průběžně i na jeho internetových stránkách, jsou nejširší veřejností vnímána a užívána jako konstantní judikatura, která je důležitá pro férovou soutěž.

Řada rozsudků soudů přispěla významnou měrou ke kultivaci soutěžního prostředí, což lze demonstrovat na případě Jihomoravské plynárenské. Nejenže se potvrdil závěr Úřadu, že soutěžní pravidla existují proto, aby zajistila spotřebitelům prospěch, ale **v důsledku zásahu Úřadu dostalo 65 tisíc konečných spotřebitelů zpět neoprávněně vybrané peníze.** Ředitel plynárenské společnosti se následně osobním dopisem všem postiženým spotřebitelům omluvil.

V roce 2004 Nejvyšší správní soud svým rozsudkem zamítl žalobu společnosti Karlovarské minerální vody, a.s. proti rozhodnutí Úřadu o nepovolení spojení. Ve svém rozsudku mimo jiné konstatoval, že „postoj Úřadu byl konzistentní nejen vůči právní úpravě národní, nýbrž i evropskému právnímu prostředí“. Následnou ústavní stížnost odmítl Ústavní soud jako neopodstatněnou. Tento případ je významným tím, že **Úřad jako ústřední správní orgán důsledně a úspěšně usiloval o plné respektování svého pravomocného rozhodnutí a o prosazení zákonnosti.**

1.3. Prosazování soutěžních principů mimo rámec rozhodovací činnosti

Úřad usiluje o odstraňování překážek pro efektivní hospodářskou soutěž i **mimo rámec rozhodovací činnosti**. Zatímco rozhodovací činnost je zaměřena především na odstranění protiprávního stavu a sankcionuje konkrétní subjekty na trhu, Úřad se snaží **předcházet možným narušením hospodářské soutěže již v průběhu přípravy** legislativních norem i materiálů nelegislativní povahy. Podle závazných pravidel platných pro všechny ústřední orgány státní správy má tak Úřad ještě před vypracováním závěrečného návrhu každého takového materiálu možnost uplatnit svoje připomínky, prostřednictvím kterých prosazuje do uvedených návrhů prosoutěžní principy. Jedná se o tzv. **pasivní legislativu**.

Úřad se v letech 1999-2004 vyjadřoval k 2217 materiálům legislativní povahy, ke kterým předložil 973 připomínek (z toho 438 zásadních) a úspěšně prosadil ve sledovaném období 583 svých připomínek. V nedávné době **Úřad uplatnil zásadní připomínku umožňující konkurenci v oblasti doručování reklamních adresných zásilek (tzv. *direct***

mail). Byl přijat poštovní zákon ve znění, které rozšíření poštovního monopolu neumožňuje. Byla tak splněna základní podmínka pro další postup liberalizace na trhu poštovních služeb, neboť z pohledu hospodářské soutěže by bylo případné rozšíření monopolu České pošty nežádoucím omezením vytvářejícího se konkurenčního prostředí.

Velmi důležité připomínky zásadního charakteru uplatnil Úřad koncem roku 2003 k návrhu **novely tzv. energetického zákona**. Uvedený zákon upravuje mimo jiné nezávislé postavení provozovatele přenosové nebo distribuční soustavy v oblasti elektroenergetiky i nezávislost provozovatele přepravní soustavy a provozovatele distribuční soustavy v oblasti plynárenství. K zajištění nezávislosti provozovatelů uvedených energetických soustav jsou v návrhu novely energetického zákona stanovena minimální kritéria, a to po vzoru komunitárních směrnic. Úřad prosazoval co nejpřesnější a nejkonkrétnější transpozici těchto směrnic a v rámci připomínkového řízení požadoval zejména oddělení provozovatele přepravní činnosti od jiných činností, netýkajících se přepravy, tedy o oddělení přepravních činností nejen od činností výrobních a obchodních, jak bylo v návrhu původně uvedeno, ale i o oddělení distribuce elektrické energie a plynu, což však návrh neobsahoval. **Uvedená zásadní připomínka byla akceptována** a byl tak dosažen plný soulad s příslušnými komunitárními směrnici. Je třeba zdůraznit, že bez akceptace této připomínky by nebyla vůbec provedena řádná harmonizace této právní oblasti, neboť by nebylo dosaženo plné transpozice komunitárního práva. Uvedená zásadní připomínka jednoznačně zakotvila nezávislost distributorů v oblasti energetiky, což významně přispělo rozvoji soutěžního prostředí.

Při své rozhodovací činnosti identifikoval Úřad **problém také v právní úpravě stavebního spoření**, kdy současná legislativa zejména neumožňuje **přestup mezi stavebními spořitelny aniž by klient neztratil nárok na státní příspěvek** a nebrání stavebním spořitelny v **jednostranném zvyšování poplatků**. Předseda Úřadu se proto bezprostředně po vydání prvostupňového rozhodnutí v roce 2004 obrátil na ministra financí, do jehož působnosti problematika stavebního spoření spadá, s návrhem na novelizaci příslušných zákonů ve výše uvedeném smyslu. Poslanecký návrh novely zákona o stavebním spoření je v současné době projednáván Parlamentem České republiky, Poslanecká sněmovna jej však schválila v podobě, která změnu spořitelny během spoření neumožňuje.

2. Činnost v oblasti dohledu nad zadáváním veřejných zakázek

Zadávání veřejných zakázek v České republice, obdobně jako v ostatních zemích, je velice sledovaná oblast, neboť prostřednictvím zakázek prochází značná část veřejných prostředků a veřejnost má pochopitelně zájem na tom, aby tyto **veřejné prostředky byly vynakládány účelně a hlavně hospodárně** a minimalizovala se možnost korupčního jednání. Proto byl stanoven zákonný rámec pro zadávání veřejných zakázek, a to přijetím zákona č. 199/1994 Sb., o zadávání veřejných zakázek, který nabyl účinnosti 1.1.1995. Dohled nad zadáváním veřejných zakázek byl svěřen Úřadu pro ochranu hospodářské soutěže.

Cílem Úřadu v oblasti veřejných zakázek je dosáhnout zejména prostřednictvím **rozhodovací činnosti** takové praxe při zadávání zakázek, která by zabezpečovala **volnou a svobodnou soutěž mezi dodavateli** zakázek a současně **provedení výběru nejvhodnější nabídky transparentním způsobem bez diskriminace** uchazečů o zakázku. Konečným cílem je pak **úspora veřejných finančních prostředků**.

Činnost v oblasti dohledu nad zadáváním veřejných zakázek byla od roku 1999 organizována a prováděna ve třech základních oblastech, a to v oblasti rozhodovací, kontrolní a metodické. Vzhledem k prodlužující se délce správního řízení a řízení o rozkladech, velkému počtu podaných rozkladů, opakujícím se chybám ze strany zadavatelů a neexistenci zákona kompatibilního s právem Evropských společenství, byla přijata od roku 1999 opatření legislativní i nelegislativní povahy, směřující ke zkvalitnění rozhodovací činnosti a zkrácení správních řízení. Bylo zahájeno provádění pravidelné kontrolní činnosti přímo u zadavatelů s cílem zmírnění chyb a protizákonných postupů ze strany zadavatelů a opatření z osvětové činnosti (školení zadavatelů, zveřejňování pravomocných rozhodnutí).

2.1. Rozhodovací činnost

Rozhodovací činnost je důležitou součástí právní regulace procesu zadávání veřejných zakázek. Úřad formou uložení nápravy zjištěných porušení zákona v mnoha případech zabraňuje uzavření smluv v rozporu se zákonem a tím předchází možným sporům z plnění takových smluv. Časté jsou rovněž případy, kdy je zrušením zadání veřejných zakázek zabráněno realizaci veřejných zakázek zadávaných na základě nedostatečně zpracované zadávací dokumentace, která jednoznačně nevymezuje předmět veřejné zakázky, což přináší riziko dodatečných požadavků dodavatele na navýšení nabídkové ceny. S činností rozhodovací úzce souvisí **činnost kontrolní**, kdy dochází ke kontrole postupu zadavatelů až po uzavření příslušných smluv o plnění veřejných zakázek. Pokud jsou v rámci kontroly zjištěny pochybnosti o zákonnosti úkonů zadavatelů, je zahájeno správní řízení a v případě zjištění závažného porušení zákona Úřad přistupuje k ukládání pokut, což je nedílnou součástí

jeho pravomocí. Úřad provádí také **metodickou činnost**, v jejímž rámci jsou zadavatelům a uchazečům zodpovídaný obecné dotazy k problematice zadávání veřejných zakázek.

V rámci své rozhodovací činnosti se Úřad setkával s řadou zásadních nedostatků vyplývajících z tehdy platné právní úpravy zadávání veřejných zakázek, jejichž důsledkem bylo v některých případech značné zvyšování ceny v průběhu realizace veřejných zakázek, vázání finančních prostředků uchazečů u zhotovitelů a neporovnatelnost jednotlivých nabídek. Úřad proto v roce 1999 zahájil přípravu legislativních změn doposud platného zákona, které by vedly ke zdokonalení právního prostředí v této oblasti a dále **zajistily vyšší stupeň slučitelnosti zákona s právem Evropských společenství**. Uvedeného cíle Úřad dosáhl novelou zákona, která nabyla účinnosti dne 1. června 2000. Novela napomohla k odstranění uvedených nedostatků zákona. Snížením horní hranice výše jistiny požadované zadavatelem z 5 % na 3 % došlo k potlačení jednoho z diskriminačních prvků, který omezoval kapitálově slabší uchazeče v jejich účasti ve veřejných zakázkách, pokud zadavatelé stanovili jistotu v dosavadní maximální pětiprocentní výši. Další významná změna zákona spočívala v rozšíření **osobní působnosti zákona v souladu s právem ES na osoby působící v oblastech přirozených monopolů**. Bylo v zájmu spotřebitelů, aby i uvedené subjekty zadávaly své zakázky veřejně a na soutěžním principu.

Úřad se podílel i na dalších dílčích novelizacích. Šlo především o přípravu novely zákona, která měla umožnit rychlé odstraňování následků živelné pohromy a bezprostředně navazující obnovy pohromou zničeného majetku. Úřad však ještě před tím **bezprostředně reagoval na situaci vzniklou po záplavách** na území České republiky vydáním metodického materiálu, který umožnil zadavatelům lepší orientaci v zákoně o veřejných zakázkách právě pro případ mimořádných událostí a tím urychlil odstranění následků povodní a omezil tak vznik dalších škod na majetku či zdraví osob z postižených oblastí.

Lze s určitostí konstatovat, že v průběhu posledních pěti let se v souvislosti s vydáním více jak patnácti set rozhodnutí, která obsahují zásadní právní názory na výklad zákona o zadávání veřejných zakázek, resp. nového zákona o veřejných zakázkách, i přes některá opakovaná pochybení zadavatelů, **podařilo kultivovat právní vědomí** v dané oblasti, a tím snížit počet chyb při zadávání veřejných zakázek a **zvýšit efektivitu zadávacího procesu**. **Klesající počet podání** v posledních letech je odrazem fundovanějšího přístupu zadavatelů již při vyhlášení výběrových řízení a jejich vyhodnocování. Jsou rovněž podávány kvalifikovanější návrhy na zahájení správního řízení, které uchazeči o zakázku předkládají Úřadu za účelem přezkoumání postupu zadavatelů, což dokládá **klesající počet návrhů zamítnutých Úřadem z procesních důvodů**.

Rozhodovací činnost Úřadu se svými interpretačními výsledky stala nezbytným elementem systému právní regulace procesu zadávání veřejných zakázek. Úřad formou uložení nápravy zjištěných porušení zákona šetří finanční prostředky zadavatelů tím, že zabrání uzavření smluv v rozporu se zákonem a tím předejde možným sporům z plnění takových smluv. V mnoha případech je také zrušením zadání zabráněno realizaci veřejných zakázek

zadávaných na základě nedostatečně zpracované zadávací dokumentace, která jednoznačně nevymezuje předmět veřejné zakázky, což přináší riziko dodatečných požadavků dodavatele na navýšení nabídkové ceny. Úřad tak významně přispěl i k **úspoře veřejných finančních prostředků**, což lze konkrétně demonstrovat na případě veřejné zakázky na „dodávku testovacích přístrojů“ zadávané **Ministerstvem vnitra ČR**, kdy Úřad jako opatření k nápravě za účelem odstranění protiprávního stavu zrušil nezákonné rozhodnutí zadavatele o vyloučení uchazeče, který podal nejnížší nabídkovou cenu, neboť jediným kritériem pro výběr nejvhodnější nabídky byla výše nabídkové ceny. Pokud by Úřad v tomto případě nezasáhl, byla by uzavřena smlouva s uchazečem nabízejícím vyšší cenu. Jiným příkladem může být veřejná zakázka na zhotovitele interiérového vybavení pro stavbu „Fakulta elektrotechnická“ **Západočeské univerzity v Plzni**, kdy na základě nového výběru nejvhodnější nabídky uloženého Úřadem byl k realizaci veřejné zakázky vybrán uchazeč s nabídkovou cenou o více než 1,5 mil. Kč nižší než zadavatelem původně vybraný uchazeč.

Ke zkvalitňování aplikační praxe přispělo nemalou měrou i vydání více než 600 druhostupňových rozhodnutí předsedy Úřadu v řízeních o rozkladech. I tato rozhodnutí přispěla ke kultivaci právního vědomí nejenom zadavatelů veřejných zakázek, ale i uchazečů a zájemců o veřejnou zakázku. **Odůvodnění rozhodnutí předsedy jsou nejširší veřejností vnímána a užívána jako konstantní judikatura** a významnou měrou **ovlivňují i rozhodovací praxi Úřadu** a vývoj a utváření jeho výkladových stanovisek při vykonávání dohledu nad zadáváním veřejných zakázek. Interpretace zákona obsažená v rozhodnutích předsedy Úřadu je přesto důsledně respektována v následné praxi zadávání veřejných zakázek. **Rozhodovací činnost předsedy Úřadu se tak významnou měrou podílí na zkvalitňování činnosti Úřadu**, a to především zajištěním maximálně průhledného, transparentního a nediskriminačního právního prostředí při zadávání veřejných zakázek.

Za významné rozhodnutí předsedy Úřadu, kterým byl podán výklad ustanovení zákona, lze považovat **případ odchylného rozhodnutí zadavatele od pořadí navrženého komisí pro posouzení a hodnocení nabídek**, kdy zadavatel, v daném případě České dráhy, a. s., rozhodl o výběru nejvhodnější nabídky odchylně od doporučení komise pro posouzení a hodnocení nabídek. Tento odchylný výběr byl zrušen z důvodu, že hodnocení nebylo provedeno jednoznačně a transparentně, zadavatel nehodnotil dle všech vyhlášených subkritérií, které si sám k jednotlivým vyhlášeným kritériím stanovil v zadávací dokumentaci, a tím neprokázal, že vybral nejvhodnější nabídku, když si nestanovil žádnou metodu hodnocení a používal při zdůvodnění výběru nejednoznačné slovní obraty. **Tímto rozhodnutím byl stanoven postup zadavatelů v případech, kdy tito využijí právo na rozhodnutí, které neodpovídá pořadí nabídek podle hodnocení komise, což významnou měrou ovlivnilo další rozhodovací činnost Úřadu. Rozhodovací činnost Úřadu, včetně postupu zadavatelů ovlivnilo i rozhodnutí předsedy, kterým byl proveden výklad pojmu mimořádně nízká nabídková cena nebo výklad zákona k postupu**

zadavatele města Bechyně v případě zrušení soutěže v důsledku podstatné změny okolností, za nichž byla veřejná zakázka zadána.

Přes pozitivní výsledky legislativní i rozhodovací činnosti v oblasti zadávání veřejných zakázek Úřad nadále zjišťuje v postupu zadavatelů **závažná porušení zákona** a když nelze zjednat nápravu jiným způsobem, Úřad přistupuje k **ukládání pokut**, což je rovněž nedílnou součástí jeho pravomocí. Ukládání pokut plní vedle funkce represivní také funkci preventivní, tzn. že pokuty vedle postihu konkrétního porušení zákona směřují rovněž k nápravě zadavatele a tím i k budoucímu vynakládání veřejných peněžitých prostředků v souladu se zákonem. Úřad v rámci správních řízení rovněž ukládal zadavatelům pokuty v případech, kdy došlo k záměrnému dělení veřejných zakázek, neoprávněnému použití mimořádného způsobu zadání nebo k situaci, kdy zadavatel vůbec nepostupoval podle zákona. Ze statistik uložených pokut lze vysledovat **nárůst průměrné výše uložených pokut**, což souvisí se zvyšující se závažností projednávaných případů.

Úřad za posledních pět let učinil též důležité kroky ke zvýšení transparentnosti vlastní rozhodovací činnosti tím, že začal **zveřejňovat všechna svá pravomocná rozhodnutí** nejen ve Sbírkách rozhodnutí Úřadu, ale průběžně i na svých internetových stránkách. Na těchto stránkách jsou také odpovědi na nejčastější dotazy. Publicita výsledků činnosti Úřadu je prvkem, který nepochybně pozitivně ovlivňuje budoucí jednání zadavatelů i uchazečů o veřejné zakázky, o čemž svědčí evidovaná četnost návštěv veřejnosti na webových stránkách Úřadu i v poslední době stále častější odkazy na zveřejněná rozhodnutí v podáních adresovaných Úřadu a dotazy týkající se problematiky řešené v rozhodnutích.

Poněvadž se ukázalo, že i několikrát novelizovaný zákon č. 199/1994 Sb. neodpovídal potřebám aplikační praxe ani směrnicím EU, přispěl Úřad zásadním způsobem **ke zdokonalení právní úpravy zadávání veřejných zakázek** a přezkumného řízení, když se významně podílel na zpracování a projednání návrhu **nového zákona o veřejných zakázkách**, který byl přijat pod číslem č. 40/2004 Sb. Nejdůležitější změnou je **zrušení zvýhodnění tuzemských uchazečů o zakázku** a souhrn změn vedoucích k posílení průhlednosti zadávacího řízení. Podle dosavadních zkušeností s aplikací tohoto zákona počet podání na Úřad, která požadují přezkum postupu zadavatelů při zadávání zakázek, zůstává stále poměrně vysoký. Je to zřejmě způsobeno také tím, že se rozsáhlý zákon téměř v celém obsahu vztahuje i na tzv. „podlimitní“ zakázky, a to je daleko přísnější postup než vyžadují příslušné směrnice ES. Úřad od počátku přípravy zákona č. 40/2004 Sb. zastával názor, že pro zadávání podlimitních zakázek by měl platit méně formální postup, čímž by se zadavatelé dopouštěli méně chyb, to by snížilo počet přezkumných řízení a tím by se urychlil zadávací proces. Tuto myšlenku se však nepodařilo realizovat. V současné době se **připravuje v souvislosti s přijetím nových směrnic ES zcela nový zákon** o veřejných zakázkách a Úřad bude při této příležitosti z uvedených důvodů opět navrhopvat, aby byl pro podlimitní zakázky zpracován zjednodušený a přitom transparentní postup zadávání.

2.2. Kontrolní činnost

Poznatky o opakovaném porušování zákona zjišťované při přezkoumávání postupů zadavatelů ve správních řízeních spolu s informacemi obsaženými ve stížnostech na postupy zadavatelů a dalších podáních široké veřejnosti vedly po celkovém vyhodnocení získaných údajů k závěru, že u mnoha zadavatelů dochází opakovaně k porušování zákona, a tudíž je nutno provádět kontrolu zákonnosti postupu zadavatelů při zadávání veřejných zakázek za delší časové období přímo v jejich sídlech. Za účelem systematického provádění kontrol na celém území České republiky přijal Úřad organizační opatření, kterým bylo v roce 1999 **zřízeno speciální oddělení kontroly**. Úřad vždy na začátku roku podle předem stanovených pravidel pro výběr kontrolovaných subjektů zpracovává **plán kontrolní činnosti**, na základě kterého provádí podle zákona o státní kontrole jednotlivé kontrolní akce. Do plánu kontrolní činnosti jsou zařazováni zejména zadavatelé, kteří se podle zjištění Úřadu prokazatelně dopustili závažného nebo opakovaného porušení zákona, a také subjekty, které se podle informací z médií, nebo podnětů NKÚ a orgánů činných v trestním řízení opakovaně dopouští pochybení při zadávání veřejných zakázek. Pravidla pro výběr kontrolovaných subjektů zajišťují, že kontroly jsou prováděny u všech kategorií zadavatelů, tj. veřejných a sítových zadavatelů, včetně příjemců dotací z veřejných prostředků. Lze konstatovat, že stanovení pravidel zvýšilo efektivitu prováděných kontrol a přispělo k transparentnosti kontrolní činnosti Úřadu.

Kontroly v sídle zadavatele byly v uplynulých pěti letech provedeny u některých územně samosprávných celků (např. města Opava, Brno, Liberec, Praha, Ostrava-Poruba, Středočeský kraj), organizačních složek státu (Ministerstvo zahraničních věcí, Okresní úřad Vyškov), příspěvkových organizací (Ředitelství silnic a dálnic, nemocnice Blansko, Břeclav) a také u odvětvového zadavatele ČEZ a. s. Praha.

Ke **zvýšení účinnosti kontrol** v posledních pěti letech přispěla i spolupráce s Nejvyšším kontrolním úřadem a Policií ČR. Úřad při své činnosti využívá kontrolní závěry Nejvyššího kontrolního úřadu zveřejňované ve Věstníku NKÚ a provádí následné šetření, které může skončit uložením sankce konkrétnímu zadavateli.

Jak již bylo zmíněno výše, spolupracuje Úřad v rámci své kontrolní činnosti rovněž s Policií České republiky. Na základě dožádání Policie České republiky podle trestního řádu došlo např. za rok 2004 k prošetření postupu zadavatelů při zadávání veřejných zakázek v sedmi případech. Svou činností tedy Úřad napomáhá Policii České republiky v její činnosti týkající se odhalování korupce a závažné hospodářské kriminality.

Vnější kontrolní činnost má konkrétní účinky především na kontrolovaný subjekt. Jejím výsledkem je jednak zajištění nápravy zadavatele, a to i formou uložení sankce za zjištěné nedostatky ve správních řízeních zahájených na podkladě výsledků kontrol, ale především související osvětová činnost, při které zaměstnanci Úřadu podávají kontrolovaným osobám informace a vysvětlení, jak je třeba v budoucnu postupovat, aby nedocházelo k porušování

příslušných právních předpisů. Jsou-li na základě kontroly zahájena správní řízení, lze hovořit o preventivní funkci těchto kontrol i ve vztahu k nejširšímu spektru zadavatelů i uchazečů, a to formou zveřejnění pravomocných rozhodnutí Úřadu na jeho internetových stránkách. Provedená kontrola může být rovněž impulsem k provedení auditu zakázek kontrolním orgánem zadavatele, případně kontroly jinými kontrolními orgány jako finanční úřad, případně orgány činnými v trestním řízení. Provedené kontroly mohou rovněž vést zadavatele k přijetí opatření, jejichž cílem je minimalizovat možnost výskytu nedostatků v zadávání veřejných zakázek v budoucím období, což lze demonstrovat na případu zadavatele – hlavního města Prahy, kde i na základě kontroly provedené Úřadem došlo k personálním změnám na Magistrátu hlavního města Prahy, odboru městského investora.

Nedostatky při zadávání veřejných zakázek zjišťované Úřadem v rámci rozhodovací a kontrolní činnosti a rovněž velké množství dotazů adresované Úřadu vedly k postupnému rozvíjení **metodické činnosti**, v jejímž rámci jsou zadavatelům a uchazečům zodpovídány obecné dotazy k problematice zadávání veřejných zakázek. Pracovníci Úřadu také v řadě případů provedli na základě žádostí územních samosprávných celků i orgánů státní správy **školení** s cílem vysvětlit odborné veřejnosti na základě poznatků získaných z rozhodovací činnosti Úřadu praktickou aplikaci právních předpisů v oblasti zadávání veřejných zakázek, čímž se pro zainteresované subjekty rovněž zvyšuje předvídatelnost rozhodování Úřadu.

3. Činnost Úřadu v oblasti veřejné podpory

Kontrola zákonných pravidel pro poskytování veřejné podpory má za cíl **minimalizaci nedůvodných zvýhodnění** účastníků trhu či odvětví výroby v hospodářské soutěži na úkor ostatních subjektů, čímž vede k zachování či nastavení zdravých tržních podmínek a k efektivní hospodářské soutěži. **Individuální zvýhodňování rozhodně nevede k zajištění dlouhodobé prosperity a hospodářského růstu** a v jeho důsledku se může stát, že soutěžitelé, jež neobdrželi veřejnou podporu se dostanou do nepřekonatelných obtíží a budou nuceni trh opustit. Z tohoto důvodu existuje obecný zákaz veřejných podpor a slučitelnost jejich poskytnutí je vázána pouze na mimořádné situace. Do roku 1999 byla Česká republika pravidelně negativně hodnocena ve Zprávách Evropské komise o stavu připravenosti České republiky na vstup do Evropské unie v oblasti státní pomoci, která je jednou z důsledně sledovaných oblastí v Evropské unii. Česká republika byla kritizována zejména za to, že státní pomoc nebyla poskytována na základě zákona slučitelného s právem Evropských společenství. Vzhledem k tomu, že Ministerstvo financí, do jehož gesce státní pomoc spadala do roku 1999, nezajistilo splnění závazků vůči Evropské unii, byla tato agenda i na základě doporučení Evropské komise předána na Úřad. Proto předseda Úřadu ihned po svém nástupu zajistil přípravu návrhu zákona o veřejné podpoře.

Přijetím tohoto zákona byl **naplněn závazek České republiky vůči Evropské unii**, týkající se harmonizace této oblasti. Úřad tak získal **oprávnění rozhodovat o slučitelnosti veřejných podpor** poskytovaných Českou republikou s komunitárním právem veřejné podpory. Dohled nad oblastí veřejné podpory Úřad převzal od Ministerstva financí v květnu roku 2000 dnem nabytí účinnosti **zákona č. 59/2000 Sb., o veřejné podpoře**. Tímto krokem došlo k významnému rozšíření kompetence Úřadu. Převzetím této role od předchozí monitorující jednotky došlo k **podstatnému zkvalitnění plnění závazků vyplývajících pro Českou republiku z Evropské dohody** s důrazem na řádnou aplikaci a prosazení ochrany hospodářské soutěže. Nový zákon o veřejné podpoře nastavil procesní a částečně i hmotně-právní limity aplikace předpisů veřejných podpor a stal se tak významným nástrojem k prosazení v Evropské unii již hluboce zakořeněných a uznávaných pravidel. Bez této právní normy by aplikace uvedených pravidel byla, jak ukázala předchozí praxe, nemyslitelná.

Úřad se na převzetí nové kompetence s předstihem zodpovědně připravoval. Byla vydána **informativní příručka** pro poskytovatele veřejné podpory, která objasňovala základní pojmy práva veřejných podpor a kritéria pro posuzování notifikovaných projektů. Dále byly zpracovány **metodické pokyny** o postupu Úřadu při posuzování veřejných podpor pro všechny relevantní oblasti a seznam veřejných podpor poskytovaných na území České republiky. Tyto **pokyny rozšířily obecné povědomí a znalosti komunitárních pravidel veřejné podpory a sloužily jako aktuální vodítko pro posouzení jednotlivých případů podpor z veřejných zdrojů**, což napomohlo předvídatelnosti rozhodnutí Úřadu. Pravidelné zpracování **výročních zpráv** o veřejné podpoře v České republice umožnilo srovnání

s ostatními státy co se týče objemu a zaměření veřejných podpor. Toto srovnávání není samoúčelné, vede k objektivizaci nastavení cílů v oblasti udělování veřejných podpor, jejich účinnější orientaci a **transparentnosti** poskytování. Aktivní a fundovaný přístup pracovníků Úřadu byl oceněn mimo jiné i ve vyjádření bývalého generálního ředitele pro hospodářskou soutěž Evropské komise Alexandra Schaubu. V roce 2001 vypracovala meziresortní pracovní skupina za aktivního přispění pracovníků Úřadu návrh **regionální mapy veřejné podpory**, a to v souladu s požadavky Evropské komise. Regionální mapa stanovila maximální přípustnou míru veřejné podpory v jednotlivých regionech.

Cílem v oblasti veřejné podpory byla a je její **reorientace na horizontální cíle**, např. na vědu a výzkum, životní prostředí, zaměstnanost či školení a **podpora malého a středního podnikání**. Tendence ke splnění tohoto cíle v České republice lze evidentně vysledovat ze statistiky týkající se poskytnuté veřejné podpory, kterou každoročně Úřad zpracovává pro potřeby Evropské komise. Z dosud poslední zpracované výroční zprávy o poskytnuté veřejné podpoře (za rok 2003) vyplývá, že od roku 2001 dochází k trvalému růstu podpory poskytované v oblasti výzkumu a vývoje a v oblasti malého a středního podnikání, jejíž výše se pohybuje řádově v miliardách korun. Rovněž podpora na vzdělávání a zaměstnanost vykazuje rostoucí trend, a to zejména zásluhou nově uváděných programů využívajících strukturální fondy Evropského společenství. Obdobný vývoj lze pak očekávat rovněž v případě veřejné podpory v oblasti životního prostředí.

Dalším typem podpor jsou podpory **na záchranu a restrukturalizaci** podniků v obtížích. Česká republika prošla náročným procesem restrukturalizace zejména v oblasti **bankovníctví a ocelářství**. Úřad za čtyři roky své rozhodovací činnosti v oblasti veřejné podpory řešil řadu složitých případů, které se týkaly těchto citlivých sektorů. Jako příklad lze zmínit veřejnou podporu ve prospěch společnosti Nová huť, a.s. (NH), pro niž byla Úřadem povolena výjimka v prosinci roku 2002. V oblasti bankovníctví Úřad posuzoval záruku poskytnutou v roce 2000 Konsolidační bankou Praha, s.p.ú. (dnes Česká konsolidační agentura) Komerční bance, a.s. (KB) v souvislosti s připravovanou privatizací KB. Úřad dospěl k závěru, že tato záruka nepředstavovala veřejnou podporu, protože stát (prostřednictvím Konsolidační banky) jednal v souladu s principem tržního investora, tj. s cílem dosáhnout maximálního výnosu z privatizace. Posledním z případů, o kterém Úřad na sklonku roku 2003 rozhodl v rámci obnoveného řízení ve smyslu udělení výjimky ze zákazu veřejné podpory, byla veřejná podpora v souvislosti s prodejem podniku Investiční a poštovní banky Československé obchodní bance, a.s. Úřad ve svém rozhodnutí konstatoval, že tato veřejná podpora byla poskytnuta v souladu s předpisy Evropské unie pro podpory na restrukturalizaci. Úřad k této problematice přistupoval pečlivě a uvážlivě a aplikací komunitárních pravidel restrukturalizace a záchranu podniků přispěl k dosahování požadované úrovně konkurenceschopnosti. Restrukturalizační podpory tak byly schváleny pouze za výjimečných podmínek, a to pouze za situace, kdy bylo řádně prokázáno zajištění dlouhodobé životaschopnosti příjemce podpory a omezení podpory pouze na nezbytně nutnou míru.

Některými svými rozhodnutími Úřad ušetřil státu nemalé finanční prostředky, když navrhovanou veřejnou podporu významně omezil či nepovolil. **Minimalizace a efektivita zaměření veřejné podpory** se tak silně projevila na ochraně veřejné pokladny. Konkrétní a viditelný přínos efektivní soutěžní politiky pro občana dokladuje případ prodeje OKD, který Úřad posuzoval v roce 2004. **Tento Úřadem posuzovaný případ tak výstižně demonstruje naplnění jednoho z primárních účelů existence úpravy veřejné podpory, a to ochrany hospodářské soutěže ve formě zabránění nežádoucího zvýhodnění některého z účastníků a neméně důležitou funkci ochrany státních finančních zdrojů.** Na základě rozhodnutí Úřadu se tak v konečném důsledku podařilo získat pro stát značné finanční prostředky ve výši rozdílu mezi původní a realizovanou kupní cenou.

Veřejná podpora však nebyla směřována pouze na restrukturalizaci, ale významnou úlohu hrála v podpoře vstupu zahraničních investorů formou investičních pobídek. Příchod zahraničních investorů měl za následek růst počtu pracovních míst, pozitivně působil na obchodní bilanci a napomáhal růstu konkurenceschopnosti české ekonomiky, a to při pečlivém zvažování míry Úřadem povolené podpory, jež závisí na regionálním přínosu konkrétní investice. Činnost Úřadu v této oblasti významně napomohla **přízpůsobit domácí prostředí a podmínky udělování veřejných podpor přístupům již dlouhodobě uplatňovaným v Evropské unii.** Napomohla rovněž k **vyváženému rozvoji jednotlivých regionů** s cílem dosáhnout dorovnání jejich rozdílné hospodářské úrovně. Např. Úřad v roce 2004 posuzoval investiční záměr společností Toyota Motor Corporation a Peugeot Citroen Automobile S.A., jehož cílem bylo vybudování nového výrobního závodu na osobní automobily v Kolíně. V případech, kdy nebylo možno regionální přínos doložit, nebyla veřejná podpora povolena v celém rozsahu, jednalo se například o investici v oblasti výroby cukru. K obdobné situaci došlo i v případě společnosti Plzeňský Prazdroj, a.s., kdy Úřad svým rozhodnutím nepovolil výjimku ze zákazu veřejné podpory. Česká republika ukázala vysokou míru transparentnosti vůči Evropské komisi a vysoce vyvážený přístup při hodnocení jednotlivých případů a programů podpor.

Zásadní změnou v oblasti veřejné podpory spojenou se vstupem České republiky do Evropské unie je skutečnost, že se **komunitární právo veřejné podpory stalo přímo aplikovatelným** a bezprostředně použitelným a **pravomoc rozhodovat o slučitelnosti veřejné podpory přešla přímo na Evropskou komisi.** Proto Úřad připravil nový zákon, který byl následně schválen Parlamentem České republiky. Nový zákon č. 215/2004 Sb., o úpravě některých vztahů v oblasti veřejné podpory od 1. května 2004 nahradil předcházející právní úpravu a vytvořil právní rámec k tomu, aby bylo **zabezpečeno plnění úkolů České republiky v souvislosti se vstupem do EU** a aby byla zajištěna potřebná součinnost Úřadu s Evropskou komisí při výkonu jejích pravomocí. Úřad má nyní funkci **centrálního konzultačního, monitorujícího, koordinačního a poradenského orgánu**, která je ve vysoké míře využívána poskytovateli a významně přispívá ke kultivaci prostředí veřejných podpor. V praxi to znamená, že Úřad spolupracuje s poskytovateli veřejné podpory v souvislosti s jejím

oznámením Evropské komisi, vede evidenci veřejných podpor poskytnutých v České republice a předkládá o nich Evropské komisi každoročně zprávu. Cílem je **zajištění transparentnosti a právní jistoty poskytovatelů a příjemců veřejné podpory**. Nejedná se pouze o pasivní roli, ale i o aktivní prezentaci aktualizovaných pravidel Evropské unie a upozorňování na problémy spjaté s poskytováním podpory s návrhy na jejich odstranění. Při plnění této role byla a je hojně využívána spolupráce přímo s pracovníky Evropské komise, která vede k vyšší míře jistoty při posouzení jednotlivých případů.

Dále zákon vymezil povinnost poskytovatelů a příjemců podpory podávat Úřadu nezbytné informace a právo Úřadu jejich úplnost, správnost a pravdivost prověřovat a případně sankcionovat, jakož i povinnost příjemců a poskytovatelů podpory poskytnout plnou součinnost Evropské komisi, a vymezil pravidla, podle kterých bude vymáhána protiprávně poskytnutá nebo zneužitá podpora. Následně Úřad připravil návrh nové vyhlášky o pravidelné každoroční informační povinnosti poskytovatelů veřejných podpor, která naváže na předchozí vyhlášku z roku 2000, a která bude sloužit pro získání adekvátního přehledu veřejných podpor poskytovaných v České republice včetně jejich charakteru a účelu.

Nelze opomenout ani činnost Úřadu ve formě školení a přednášek, která se společně s vydáváním vlastních rozhodnutí pozitivně odrazila ve zvýšené informovanosti nejen poskytovatelů podpor, ale i široké podnikatelské veřejnosti. Tato činnost přispěla ke kultivaci prostředí, podpoře a ochraně hospodářské soutěže, kdy si jsou poskytovatelé v daleko větší míře vědomi možností omezení vyplývajících z komunitárních pravidel pro poskytování veřejných podpor.

4. Činnost Úřadu v oblasti mezinárodní spolupráce

Období let 1999-2004 přineslo **dosud největší nárůst zapojení České republiky do činnosti mezinárodních fór pro otázky hospodářské soutěže**. Nutnost mezinárodní spolupráce v kontextu globalizace světové ekonomiky a modernizace evropského soutěžního práva vedla k založení Mezinárodní soutěžní sítě (ICN), Globálního fóra OECD pro hospodářskou soutěž, Evropské soutěžní sítě (ECN), Sdružení evropských soutěžních úřadů (ECA), Středoevropské soutěžní iniciativy (CECI) a Evropské sítě pro zadávání veřejných zakázek (PPN). Zvýšenou pozornost otázkám hospodářské soutěže v uvedeném období věnovala také Světová obchodní organizace (WTO). **Úřad se zapojil do činnosti všech uvedených subjektů s cílem získávat aktuální poznatky aplikovatelné v praxi a umožňující co nejefektivnější ochranu hospodářské soutěže v rámci ČR i Evropské unie. To výrazně zvýšilo nároky na intenzitu a kvalitu mezinárodních aktivit Úřadu.** Proto byly nastaveny odpovídající parametry pro přijímání nových zaměstnanců a zahájeno intenzivní vzdělávání pracovníků v jazykové a odborné oblasti.

Hlavním tématem mezinárodní spolupráce v uvedeném období byla **příprava na členství České republiky v Evropské unii. Úkolem Úřadu bylo zajistit včasné a kvalitní splnění podmínek** vyjednávací kapitoly hospodářská soutěž, obecně považované za jednu z nejtěžších kapitol předvstupních jednání. **V oblasti antitrustu patřila Česká republika každoročně mezi kandidátské země, jejichž úroveň institucionálního zajištění ochrany hospodářské soutěže i úroveň prosazování soutěžního práva pozitivně hodnotily Pravidelné zprávy Evropské komise.**

V přípravě na vstup České republiky do Evropské unie bylo pro uzavření kapitoly hospodářská soutěž důležité odstranit některé překážky zejména v oblasti veřejné podpory. Ve vztahu k **veřejné podpoře poskytnuté v bankovním sektoru** vypracoval Úřad ve spolupráci především s Ministerstvem financí a Českou národní bankou pro informaci Evropské komise **řadu podrobných zpráv a rozborů**. K této problematice se uskutečnila rovněž řada jednání zástupců Úřadu a dalších zainteresovaných resortů se zástupci Evropské komise, která přispěla k vyjasnění sporných kompetencí a **nastolení právní jistoty** ohledně dalšího postupu při řešení otázek veřejné podpory v českém bankovníctví.

V oblasti ocelářství se Úřad zaměřil na plnění závazků vyplývajících pro Českou republiku z Evropské dohody a spolupráci s Ministerstvem průmyslu a obchodu, které bylo zodpovědné za přípravu komplexního plánu restrukturalizace českého ocelářství. Tento restrukturalizační plán byl podmínkou Evropské komise pro prodloužení výjimky ze zákazu poskytování veřejné podpory do ocelářského průmyslu podle příslušných ustanovení Protokolu k Evropské dohodě. Předložení tohoto restrukturalizačního programu, obsahujícího rovněž komplexní přehled poskytované veřejné podpory, umožnilo prodloužení této výjimky a odstranilo tak poslední překážku pro **úspěšné uzavření kapitoly Hospodářská soutěž, ke kterému došlo 24. října 2002.**

V souvislosti s modernizací soutěžního práva EU probíhající před rozšířením Evropské unie a v souvislosti s přijetím nařízení Rady č. 1/2003 o aplikaci pravidel hospodářské soutěže obsažených v článcích 81 a 82 Smlouvy se **Úřad podílel na vytváření pravidel pro fungování nově založené Evropské soutěžní sítě (ECN)**. Tato síť slouží jako platforma pro spolupráci a vzájemnou diskusi Evropské komise a členských zemí EU při aplikaci komunitárního soutěžního práva. Úřad svými připomínkami a náměty přispěl k vyjasnění pravidel komunikace v Síti na základě tzv. **Manuálu pravidel spolupráce v rámci ECN**. V návaznosti na pokračující revizi evropských soutěžních pravidel se Úřad v roce 2004 zapojil do činnosti **pracovní skupiny ECN pro zneužití dominantního postavení**. Činnost této skupiny směřuje rovněž k **posílení právní jistoty soutěžitelů v EU vytvořením pravidel pro aplikaci ustanovení Smlouvy ES pro dominantní postavení** zohledňujících skutečný ekonomický kontext jednotlivých případů.

Souběžně s přípravou na vstup ČR do EU **Úřad rozvíjel další mezinárodní aktivity**. Jednou z nejvýznamnějších platform pro sdílení zkušeností s praktickou aplikací soutěžního práva a cenným zdrojem teoretických výstupů je Soutěžní výbor a Globální fórum pro hospodářskou soutěž **Organizace pro hospodářskou spolupráci a rozvoj (OECD)**. Česká republika se stala v roce 2000 jednou ze čtyř zemí hodnocených v rámci **projektu OECD zaměřeného na hloubkové prověření regulatorních mechanismů (regulatorní reforma)**. V roce 2001 byla samostatná část tohoto prověření věnovaná projednání úlohy soutěžní politiky v regulatorní reformě ČR. Tohoto z hlediska České republiky velmi významného a prestižního jednání se zúčastnila šestičlenná delegace vedená předsedou Úřadu. Po úvodním vystoupení předsedy Úřadu následovala odborná examinace provedená určenými členy OECD a diskuse se zástupci dalších států. **Výrazně pozitivní vyznění examinace pro Českou republiku a úspěšnost projednávání bylo potvrzeno jak závěrečným vystoupením předsedy Soutěžního výboru, tak reakcemi ostatních účastníků jednání. Horizontální projekt OECD zaměřený na hodnocení regulatorních mechanismů jednotlivých členských zemí konstatoval vyspělou úroveň českého soutěžního práva a politiky.** Doporučení vyplývající pro Českou republiku z regulatorní reformy Úřad realizoval ve své praxi – jednalo se o prosazování prosoutěžních principů v procesu restrukturalizace a privatizace, navázání formálních vztahů s nově ustavenými sektorovými regulátory, odstranění podílu na trhu jako faktoru pro oznamovací povinnost spojovaných podniků či přijetí leniency programu.

Na sklonku roku 2001 se Úřad stal členem **Mezinárodní soutěžní sítě (International Competition Network – ICN)**, která v současné době sdružuje soutěžní úřady více než sedmdesáti zemí. Cílem této organizace je projednávání praktických otázek ochrany hospodářské soutěže. Úřad se podílí na činnosti **pracovní skupiny ICN zaměřené na problematiku kontroly spojování soutěžitelů v multi-jurisdikčním kontextu**. Výstupem práce této pracovní skupiny bylo přijetí **Hlavních principů pro notifikaci a šetření fúzí**, které shrnují na základě zkušeností členských zemí ICN základní doporučené

principy kontroly spojování soutěžitelů. Do české soutěžní legislativy bylo vtěleno **doporučení ICN** ohledně většího zohlednění vztahu posuzovaného spojení k národní jurisdikci (**tzv. lokální nexus**). Úprava národních obratových kritérií pro spojování podniků, provedená na základě uvedeného doporučení, umožnila, aby se Úřad zabýval fúzemi se skutečným dopadem na trh ČR.

V rámci **Světové obchodní organizace (WTO)** Úřad v zájmu zajištění srovnatelných podmínek pro podnikatelské subjekty v celosvětovém měřítku podporoval prosazení mnohostranné dohody o pravidlech spravedlivé hospodářské soutěže, založené na principu nediskriminace, transparentnosti a spolupráce mezi jednotlivými soutěžními úřady. **Přístup Úřadu k problematice mezinárodní spolupráce v oblasti ochrany hospodářské soutěže a k otázce základních principů případné multilaterální dohody o soutěžních pravidlech byl velmi pozitivně hodnocen zástupci Evropské komise** na jednání pracovní skupiny WTO pro vztah mezi obchodní a soutěžní politikou v září 2002.

Spolu se zapojením do světových struktur pro ochranu hospodářské soutěže se Úřad podílel na činnosti **organizací působících v evropském měřítku**. V rámci členství ve **Sdružení evropských soutěžních úřadů (ECA)** se Úřad zapojil do elektronického systému předávání informací o spojeních podniků realizovaných v zemích Evropského hospodářského prostoru (EHP). Využívání tohoto systému **poskytuje přehled koncentračních trendů** v jednotlivých odvětvích na území EHP. Zároveň umožňuje sledovat strategie konkrétních společností a tak **anticipovat budoucí vývoj tržních struktur na národním trhu**.

S cílem posílení spolupráce a výměny zkušeností mezi soutěžními úřady České republiky, Slovenska, Maďarska, Polska a Slovinska při prosazování soutěžního práva byla 1. dubna 2003 založena **Středoevropská soutěžní iniciativa (CECI)**. **Výměna informací o praktických postupech v případech protisoutěžního jednání byla realizována v rámci tématických seminářů**. V roce 2003 byl uspořádán seminář na téma vztahu hospodářské soutěže, profesních sdružení a samoregulace. V roce 2004 se zaměstnanci Úřadu účastnili semináře CECI zaměřeného na problematiku vyšetřovacích technik v kartelových řízeních.

Důležitou formou mezinárodní spolupráce Úřadu v letech 1999-2004 byla **neformální komunikace s odborníky zahraničních soutěžních úřadů, a to zejména v rámci Evropské unie**. Úřad navázal bilaterální kontakty prakticky se všemi soutěžními úřady EU a rovněž s dalšími světovými soutěžními úřady. **To umožňuje získávání informací o osvědčených postupech a aktuálních poznatcích pro řešení soutěžních problémů v jednotlivých sektorech**. Mezi témata neformální komunikace patřila problematika vymezení relevantního trhu, informací o vedení správního řízení před příslušným úřadem nebo zajištění informací o určitém soutěžiteli. Spolupráce s evropskými soutěžními úřady byla využita i v případech v oblasti kabelových televizí, šetření na trhu pohonných hmot nebo možnosti pojišťovacích společností uzavírat dohody na určité druhy rizik. Řada zahraničních soutěžních úřadů byla konzultována při přípravě přehledu významných horizontálních kartelových dohod odhalených v zahraničí, jehož cílem bylo analyzovat použité metodiky

šetření a nalezené důkazy svědčící o existenci těchto nejzávažnějších narušení hospodářské soutěže. V nedávné době Úřad konzultoval se zahraničními soutěžními úřady jejich zkušenosti v oblasti aplikace soutěžních pravidel na zemědělství a sektor telekomunikací.

V návaznosti na vstup České republiky do Evropské unie Úřad zajišťuje prosazování zájmů ČR v oblasti hospodářské soutěže v orgánech EU. Úřadu jsou vládním zmocněncem pro zastupování České republiky před Evropským soudním dvorem a Soudem první instance zasílány k vyjádření **návrhy rozsudků v soutěžních věcech s možným dopadem na zájmy ČR.** Úřad rovněž v systému institucionálního zajištění členství ČR v EU zpracovává **instrukce pro jednání zástupců ČR ve Výboru stálých zástupců při Radě EU (COREPER) a na zasedáních Rady EU pro konkurenceschopnost.**

Mezinárodní aktivity Úřadu rovněž umožnily **zapojení zahraničních subjektů do školení zaměstnanců Úřadu** v praktických aspektech aplikace soutěžního práva a aplikaci pravidel komunitárního práva. Nejvýznamnějším počinem v této oblasti byl **twinningový projekt pro oblast hospodářské soutěže** probíhající v letech 2002-2004 složený z části pro oblast antitrustu a z části pro oblast veřejné podpory. V rámci tohoto projektu financovaného z fondů PHARE působil na Úřadě pro každou oblast jeden předvstupní poradce (pro oblast hospodářské soutěže z Itálie, pro oblast veřejné podpory z Německa). Realizace twinningového projektu byla zaměřena zejména na posílení připravenosti Úřadu na řádnou aplikaci pravidel *acquis communautaire* v oblasti hospodářské soutěže po vstupu České republiky do EU. Za tímto účelem byla v rámci projektu uspořádána řada tematických školení a studijních pobytů pro zaměstnance Úřadu.

5. Činnost Úřadu v oblasti informační a mediální

Vzhledem k intenzivnější činnosti Úřadu v rozhodovací oblasti je od roku 1999 patrný stále větší zájem široké veřejnosti o jeho činnost. Významnou prioritou Úřadu pro ochranu hospodářské soutěže od roku 1999 je proto zajištění **transparentnosti jeho rozhodovací činnosti**. Pravomocná rozhodnutí začala být zveřejňována jak v pravidelně vydávaných tištěných sbírkách, tak na vlastních internetových stránkách (www.compet.cz).

Proto byl vytvořen specializovaný odbor tisku a informací (dále OTI), který vydává k jednotlivým případům tiskové zprávy, k závažným kauzám jsou pak pořádány tiskové konference za účasti předsedy. Počet článků publikovaných o činnosti Úřadu stále roste. Jen v loňském roce se v denním tisku a v časopisech objevilo téměř 4,5 tisíce příspěvků týkajících se práce Úřadu. Jde přitom o **více než sedminásobek** počtu článků oproti roku 1999.

Důležitou součástí osvěty a informování veřejnosti je publikování článků a komentářů v odborných časopisech i v denním tisku, proto Úřad od roku 1999 přistoupil ke zveřejňování svých stanovisek v Právním zpravodaji, Právních rozhledech, Parlamentních listech, Obchodním právu, v týdenících Ekonom a Euro či v denících Hospodářské noviny, Právo, Lidové noviny a dalších, kde byly otištěny desítky článků a komentářů k problematice hospodářské soutěže, veřejných zakázek a veřejné podpory. Jejich autorem byl v drtivé většině předseda Úřadu. V některých případech se na této publikační činnosti podíleli pracovníci tiskového odboru. Tyto odborné články se setkaly s živým ohlasem čtenářů, který se projevil v dalším zájmu odborné i laické veřejnosti o práci Úřadu. Podobně důležitou částí osvětové činnosti je publikování odborných knih.

V roce 2002 vydalo nakladatelství Linde **komentář k zákonu o ochraně hospodářské soutěže** autorského kolektivu pracovníků Úřadu, který vedl předseda Josef Bednář. Novinkou je kniha **Aplikace soutěžního práva v rozhodovací praxi** vydaná v dubnu 2005 nakladatelstvím C.H. Beck. Jejím autorem je předseda Úřadu Josef Bednář. Přibližně šestisetstránková publikace obsahuje ucelený a výstižný přehled nejdůležitějších aspektů, jež formulují soutěžní právo a jeho vývoj. Tématicky zahrnuje veškerá jednání, která mohou narušit hospodářskou soutěž a základní teoretické principy soutěžního práva nejen v České republice a v EU, ale i v USA a v dalších zemích OECD. Doplnuje již vydanou literaturu v oblasti soutěžního práva o kvalitní odbornou publikaci, která je jedinečná tím, že poprvé popisuje a zdůvodňuje konkrétní rozhodnutí Úřadu z pohledu odborníka, který se přímo rozhodovací činnosti zúčastnil. „Publikace vzbuzuje zasloužený ohlas zejména svou autentičností bezprostředního výkladu zákona ve spojení s jeho přímou aplikací v praxi. Autorovi se podařilo podat systematický výklad nejdynamičtější se rozvíjejícího se práva, kterým soutěžní právo bezesporu je,“ konstatoval o knize ekonom Jiří Weigl. Pozitivně hodnotil vydání knihy i bývalý velvyslanec a vedoucí delegace Evropské komise v České republice Ramiro Cibrian Uzal, když vzpomínal na vzájemnou spolupráci. „Práce českého Úřadu byla politicky velmi citlivá. Musí reagovat na antitrustové a kartelové problémy a také

na tradiční politiku státní podpory. Přitom je vždy důležité najít nezbytnou rovnováhu mezi okamžitými zájmy podnikání a zaměstnanosti na jedné straně a obecnými zájmy společnosti na straně druhé. Tento druh problémů musel být řešen Úřadem při rozhodování týkajícím se vysoce citlivého českého bankovního a ocelářského sektoru. Práce vykonaná Úřadem před vstupem připravila půdu pro impozantní modernizaci těchto významných oblastí českého hospodářského života a pro její úspěšnou integraci do dynamiky jednotného evropského trhu,“ uvedl v předmluvě ke knize Cibrian.

Další důležitou kapitolou osvětové činnosti je také setkávání předsedy Úřadu s vedoucími představiteli zahraničních antimonopolních úřadů i dalších institucí a účast na velkém počtu mezinárodních konferencí, které se týkaly celé řady aspektů ochrany hospodářské soutěže.

Součástí informování široké veřejnosti tvoří samozřejmě též spolupráce se zahraničními masmédií. Jedná se zejména o agentury Reuters, ITAR-TASS a dále pak o deníky na Slovensku, v Rakousku, Německu. V poslední době se daří rozvíjet i spolupráci s odbornými časopisy *Wirtschaft und Wettbewerb*, *Global Competition Review* a dalšími. Tato spolupráce může být posunuta na ještě kvalitativně vyšší stupeň. Právě tímto směrem v letošním roce odbor tisku a informací mj. zintenzivní svou činnost.

Odbor tisku a informací se každodenně věnuje aktivnímu monitoringu domácích i zahraničních médií a zpracovává takto získané materiály pro potřeby pracovníků Úřadu. Právě informace o možném porušení zákona získané z tisku jsou mnohdy základem pro zahájení šetření či správního řízení. Úřad by uvítal, aby média byla ještě větším zdrojem informací.

Důležitým informačním zdrojem pro veřejnost se v posledních třech letech staly kromě výročních zpráv také Informační listy vydávané šestkrát ročně. Ve většině případů jsou monotematicky zaměřené – např. Leniency program, Telekomunikace, Veřejné zakázky, Spojování soutěžitelů atd. Na konci prosince je pak vydáván Informační list shrnující významné události celého roku. Informační listy jsou umístěny na webových stránkách Úřadu a jsou také poskytovány při odborných přednáškách, během zahájení veletrhů, do hospodářských komor, do odborných škol. Dostávají je i jednotliví zájemci z řad široké veřejnosti.

Informační a osvětovou činností Úřadu se vytváří důležitá zpětná vazba, neboť podnikatelé i spotřebitelé v případě potřeby vědí, na koho se mohou obrátit s dotazem, se svým podnětem na prošetření případného protisoutěžního konání. Je třeba konstatovat, že tak denně činí.

Podle ohlasů ze strany podnikatelů přispěly odborné články předsedy Úřadu a také Informační listy k výraznému rozšíření povědomí o Leniency programu, Compliance programu a o chybách při zadávání veřejných zakázek. Úřad v této souvislosti připravuje modernizaci své komunikační strategie s cílem užšího zapojení sdružení, svazů, komor, institucí a podniků do informačního procesu.

S cílem zkvalitnit výkon činnosti Úřadu a dosáhnout efektivnější podpory a ochrany hospodářské soutěže, a tím i větší spokojenosti spotřebitelů – občanů České republiky –

připravujeme memorandum o spolupráci se svazem spotřebitelů, které bude podepsáno předsedou Úřadu. Úřad tak získá bezprostředně informace o chování soutěžitelů přímo od zástupců spotřebitelů a bude tak moci rychleji odstraňovat negativní důsledky v případech, že tyto budou v příčinné souvislosti s uskutečňováním protisoutěžních praktik ze strany podnikatelů. Odbor tisku a informací Úřadu také klade značný důraz na upřesňování oblasti působnosti Úřadu v očích veřejnosti. Cílem je, aby byly Úřadu doručovány zejména ty stížnosti, které je kompetentní řešit. Z tohoto důvodu byly vypracovány návody, jak podat podnět Úřadu, které jsou zveřejněny na webových stránkách Úřadu a Ministerstva informatiky.

Ke zkvalitnění informovanosti veřejnosti přispívá Úřad i aktivním podílem na přípravě či spoluorganizování vystoupení předsedy Úřadu na různých konferencích a přednáškách – např. přednáška při zahájení Eurofóra Mezinárodního strojírenského veletrhu 2004, Invexfora 2004 či na konferenci Akademie evropského práva ERA. K nejvýznamnějším z nich v uplynulém období patřila mezinárodní konference o kartelech, kterou společně s Úřadem pořádalo v roce 2004 Ministerstvo zahraničních věcí a OECD.

6. Závěr

Úřad pro ochranu hospodářské soutěže v období let 1999-2004 kladl důraz zejména na:

- splnění závazků České republiky souvisejících se vstupem do Evropské unie v oblasti působnosti Úřadu, tj. ochrany hospodářské soutěže, dohledu nad zadáváním veřejných zakázek a v oblasti státní pomoci
- zintenzivnění činnosti ve všech oblastech působnosti Úřadu
- zvýšení důrazu na ochranu spotřebitelů před škodlivými účinky porušování hospodářské soutěže
- zaměření se na nejzávažnější případy porušení hospodářské soutěže, zejména na kartelové dohody o cenách a zneužití dominantního postavení
- posilování právní jistoty soutěžitelů aplikací rámce práva kompatibilního s právem Evropských společenství
- zkvalitnění rozhodovací činnosti a její transparentnost
- aplikaci nejnovějších teoretických poznatků z oblasti ochrany hospodářské soutěže
- širší spolupráci Úřadu se zahraničními antimonopolními úřady a mezinárodními organizacemi
- spolupráci s představiteli sdružení spotřebitelů
- osvětovou činnost zaměřenou zejména na širokou občanskou veřejnost

Všechny tyto priority Úřad uskutečňoval pro efektivnější ochranu a prosazování hospodářské soutěže, která vede ke zvýšení konkurenceschopnosti a je přínosem pro každého spotřebitele v podobě příznivějších cen a většího výběru zboží i služeb. **Prosazování fenoménu soutěže ve všech oblastech ekonomiky a dodržování soutěžních principů je účinným nástrojem pro zlepšení kvality života každého z nás.**

Příloha

Přehled významných případů řešených Úřadem pro ochranu hospodářské soutěže v letech 1999-2004 v oblasti ochrany hospodářské soutěže dle výše uložené pokuty

- **484 mil. Kč – šest stavebních spořitelů** - zakázaná dohoda a jednání ve vzájemné shodě - dohoda o výměně informací a jednání ve vzájemné shodě při stanovování poplatků souvisejících se stavebním spořením, a to poplatků za vedení účtů stavebního spoření, popřípadě poplatků za tzv. úrokové zvýhodnění - *nepravomocné*
- **313 mil. Kč** - šest distributorů pohonných hmot **AGIP Praha, a.s, Aral ČR a.s., BENZINA a.s., CONOCO Czech Republic s.r.o., OMV Česká republika, s.r.o. a Shell Czech Republic a.s.** – jednání ve vzájemné shodě - v období od 28.5.2001 nejméně do konce měsíce listopadu roku 2001 upravovalo ve vzájemné shodě prodejní ceny automobilového benzínu Natural 95. Jednáním ve vzájemné shodě narušili hospodářskou soutěž na trhu automobilových benzínů dodávaných spotřebitelům prostřednictvím čerpacích stanic. Úřad účastníkům řízení jednání ve vzájemné shodě o prodejních cenách automobilového benzínu Natural 95 u čerpacích stanic do budoucna zakázal a uložil 31.5.2004 pravomocně pokutu ve výše uvedené úhrnné výši
- **120 mil. Kč** - pekárenské společnosti **DELTA PEKÁRNY a.s., ODKOLEK a.s. a PENAM spol. s r.o.** – jednání ve vzájemné shodě při určování prodejních cen pekárenských výrobků
- **118,7 mil. Kč** - společnosti **EASTERN SUGAR ČESKÁ REPUBLIKA, a.s., Moravskoslezské cukrovary, a.s. a Cukrovary TTD a.s.**- zakázaná dohoda a jednání ve vzájemné shodě - jednání ve vzájemné shodě při stanovování prodejních cen cukru a dohoda o rozdělení trhu s cukrem – *nepravomocné*
- **90 mil. Kč** - **ČESKÝ TELECOM, a.s.** - společnost svým jednáním znemožnila alternativním operátorům (konkurentům) nabízet koncovým zákazníkům služby ADSL za srovnatelných podmínek, neboť zveřejnila velkoobchodní i maloobchodní nabídky ve stejný den a neposkytla ostatním operátorům dostatečný časový předstih pro posouzení změny velkoobchodní nabídky, aby tito mohli společnosti ČTc efektivně konkurovat již od 1. ledna 2004 – *nepravomocné*
- **81,7 mil. Kč** - **ČESKÝ TELECOM, a.s.** - zneužití dominantního postavení na trhu poskytování telefonních služeb určených podnikatelským subjektům prostřednictvím veřejných pevných telekomunikačních sítí
- **55 mil. Kč** – **ŠKODA AUTO a.s** - zneužití dominantního postavení- uplatňování rozdílných podmínek při shodném nebo srovnatelném plnění, ŠKODA AUTO ve smlouvách s jednotlivými smluvními partnery (velkoodběrateli) sjednávala rozdílné podmínky při velkoodběru osobních motorových vozidel zn. ŠKODA. ŠKODA AUTO odmítla poskytovat stejné podmínky plynoucí z velkoodběratelských smluv i leasingovým

společnostem, které byly tímto jednáním společnosti ŠKODA AUTO znevýhodněny vůči ostatním obchodním partnerům účastníka ŠKODA AUTO, a to především díky nemožnosti uzavírat s touto společností velkoobdobratelské smlouvy a čerpat z nich plynoucí výhody, tedy mimo jiné především slevy stejně jako ostatní velkoobdobratel-
nepravomocné

- **51 mil. Kč** - společnosti **BILLA (28 mil. Kč) a JULIUS MEINL, a.s. (23 mil. Kč)**-dohoda o koordinaci a sladování nákupních cen zboží a obchodních podmínek vůči svým dodavatelům v letech 2001 a 2002
- **48 mil. Kč** - společnost **Eurotel Praha, spol. s r.o.** - zneužití dominantního postavení společnosti v roce 2000 a 2001 účtovala svým zákazníkům za minutu volání do sítě společnosti Český Mobil a.s. částku vyšší než za minutu volání, jakou si účtovaly navzájem se společností Radiomobil za volání mezi svými sítěmi
- **44 mil. Kč** - mobilní operátoři **Eurotel Praha - 22 mil. Kč, T-Mobile - 12 mil. Kč, Český Mobil (nyní Oskar Mobil) - 10 mil. Kč** - zakázané dohody
- **23 mil. Kč** - **Český Telecom, a.s.** zneužití dominantního postavení na trhu zprostředkování přístupu ke službám sítě Internet a přenosu dat za užití širokopásmové technologie xDSL (ADSL) veřejnými pevnými telekomunikačními sítěmi na újmu konkurentů a konečných spotřebitelů
- **10 mil. Kč** - **Český Telecom, a.s.** - zakázaná dohoda - smlouvy na dodávky ADSL modemů obsahující ustanovení zavazující druhou smluvní stranu neprodávat zboží, jehož dodávky jsou předmětem těchto smluv, žádné jiné společnosti na území České republiky za ceny nižší, než jaké jsou ceny pro společnost ČESKÝ TELECOM vždy v příslušných smlouvách uvedené
- **12 mil. Kč** - **LINDE TECHNOPLYN a.s.** - zneužití dominantního postavení – ve smlouvách o dodávkách společnost zavazovala zákazníky odebírat celkovou spotřebu technických plynů výlučně od této společnosti
- **12 mil. Kč** - **SAZKA, a.s.** - zneužívání dominantního postavení společností SAZKA při prodeji losů okamžitých loterií (stírací losy) - uplatňování nepřiměřených obchodních podmínek vůči provozovatelům, které spočívaly zejména v povinnosti aktivovat další balení stíracích losů bez ohledu na to, zda byly doprodány všechny losy z předchozího balíčku v případě, kdy skončí splatnost jednoho balíčku losů stanovená akciovou společností SAZKA, dále nebylo obstaravatelům umožněno vrátit neprodané losy z aktivovaných balíčků, které společnosti SAZKA po uběhnutí splatnosti balíčku obstaravatel zaplatil. Nesplnění výše uvedených podmínek mohlo mít za následek odstoupení od smlouvy ze strany SAZKY - *nepravomocné*
- **11,25 mil. Kč** – **deset producentů konzumních vajec**- zakázaná dohoda o nepřímém určení prodejních cen konzumních slepičích vajec - *nepravomocné*

- **10 mil. Kč** - pokuta uložena pravomocně v roce 2004 společnosti Karlovarské minerální vody, za nerespektování předchozího rozhodnutí Úřadu o povolení spojení soutěžitelů
- **9,5 mil. Kč** – AuTec Group, a.s.- zakázaná dohoda- *nepravomocné*
- **7,5 mil. Kč** - společnost **ČEZ a.s.** - zakázaná dohoda- zákaz zpětného dovozu elektrické energie
- **7,5 mil. Kč** - společnost **ČEZ a.s.** - zneužití monopolního postavení - snížení odběru hnědého uhlí pro výrobu elektrické energie pouze od jednoho z dlouhodobých dodavatelů bez objektivně ospravedlnitelného důvodu
- **6,5 milionu Kč** - **Český Telecom, a.s.** - nepovolené dohody o cenách telefonních karet. Společnost distributorům určovala v letech 2001 a 2002 maloobchodní ceny za prodej předplacených karet X
- **6,5 mil. Kč** - **Český Mobil** - zakázaná dohoda - smlouvy na distribuci předplacených telefonních karet
- **2,57 mil. Kč** – plemenářské podniky zaměřené na šlechtění a chovu skotu- **Holding Českomoravská plemenářská unie, k.s. (500 tis..Kč), Jihočeský chovatel, a.s. (300 tis. Kč), REPROGEN, a.s. (300 tis. Kč), PLEBO BRNO, a.s. (300 tis. Kč), AGRO - Měřín, a.s. (300 tis. Kč), Plemenáři Brno, a.s. (270 tis. Kč), CHOVSERVIS, a.s. (300 tis. Kč), PLEMENÁŘSKÉ SLUŽBY, a.s. (300 tis. Kč)**- zakázaná cenová dohoda – dohoda o cenách inseminačních dávek plemenných býků
- **2,5 mil. Kč** - **Jihomoravská Plynárenská, a.s.**- zneužití dominantního postavení – neoprávněné vybírání poplatků
- **2,3 mil. Kč** - společnost **Plzeňský Prazdroj** (a Pivovar Radegast) – zakázané dohody - ve smlouvách o zajištění reklamy a propagace zavazovaly provozovatele pohostinských zařízení odebrat ročně minimální množství hektolitrů piva
- **2 mil. Kč** – **Adidas ČR s. r.o.** – zakázaná dohoda-dohoda o přímém určení ceny
- **1,8 mil. Kč**- **ČESKÝ TELECOM, a.s.** - zneužití dominantního postavení na trhu provozování jednotné telekomunikační sítě (Dattel a.s.)
- **1,5 mil. Kč** - společnost **Mediaprint & Kapa Pressegrasso, spol. s r.o.** – zakázaná dohoda- společnost zavázala maloobchodní prodejce tisku nevstoupit do smluvního dodavatelsko-odběratelského vztahu se třetí osobou ve smyslu plnění smluv a neodebírat sortiment dodavatele od třetí osoby, dále je zavázala neodebírat od třetích osob periodický tisk a neperiodické publikace, které má dodavatel ve své nabídce sortimentu, a rovněž zavázala maloobchodní prodejce tisku neodebírat periodický tisk a neperiodické publikace od třetí osoby bez souhlasu dodavatele – *nepravomocné*
- **1,5 mil. Kč** – **ČAS SERVICE, a.s.** – zneužití dominantního postavení – *nepravomocné*
- **1,5 mil. Kč** – **Technické služby Prostějov, s. r.o.** – zneužití dominantního postavení – *nepravomocné*

- **800 tis. Kč- GILLETTE CZECH, s. r. o.** – zakázaná dohoda- dohoda o přímém určení ceny zboží pro prodej maloobchodním odběratelům
- **660 tis. Kč** - společnosti **FATRA-NTI, s.r.o., SERVISBAL OBALY s.r.o., TART s.r.o., a Ing. Roman Hoferek** – zakázaná dohoda společnosti uzavíraly a následně plnily smlouvy obsahující mimo jiné povinnost distributorů dodržovat stanovené ceny, závazek neprodávat výrobky dalším distributorům, závazek nedistribuuovat zboží konkurenčních soutěžitelů aj., - *nepravomocné*
- **500 tis. Kč** - **Česká komora autorizovaných inženýrů a techniků činných ve výstavbě**- rozhodnutí sdružení - na zasedání představenstva ve dnech 22. - 23. 11. 2002, Komora schválila obsah a vydání Výkonového a honorářového řádu. Ten obsahoval hodinové sazby za výkony dané rozpětím v Kč/hod, tabulky s údaji o započitatelném procentu pro výpočet honoráře či údaji o pevné částce honoráře a tabulku pro stanovení celkového základního honoráře s údaji o započitatelném procentu pro výpočet honoráře
- **500 tis. Kč** - **Česká lékárnická komora** - zakázané rozhodnutí sdružení soutěžitelů- v rámci Licenčního řádu Komora schválila oprávnění komory vyjadřovat souhlas s umístěním lékárny, včetně případného odloučeného oddělení pro výdej léčiv a prostředků zdravotnické techniky, a souhlas s věcným, technickým a personálním vybavením lékárny pro rozsah poskytované lékárenské péče- *nepravomocné*
- **500 tis. Kč** – **Teplárenská společnost Hlinsko, spol. s r.o.** - zneužití dominantního postavení – *nepravomocné*
- **500 tis. Kč** - **Rigips, a.s.**- **zakázaná dohoda** - dohoda o nepřímém určení ceny pro prodej konečnému spotřebiteli
- **450 tis. Kč** - **Plzeňský Prazdroj** - zakázané smlouvy týkající se výhradního nákupu piva
- **450 tis. Kč** - **Česká lékařská komora**- rozhodnutí sdružení - Komora v roce 2001 doplnila svůj „Katalog nadstandardní péče“ o ceny služeb ambulantní zdravotní péče. Přitom tyto ceny byly označeny jako minimální s tím, že měly být členy komory dodržovány
- **350 tis. Kč** - **JIZERSKÉ PEKÁRNY spol. s r.o. a Ing. Lubomír Škrabák – LS-ZETIS** - zakázaná dohoda- dohoda o přímém určení cen kupujícímu pro další velkoobchodní prodej zboží. Uvedená dohoda vedla k narušení hospodářské soutěže na trzích pekařských bezlepkových směsí, čerstvého bezlepkového pečiva a chleba, čerstvého bezlepkového cukrářského a sladkého pečiva, trvanlivého bezlepkového sladkého pečiva a ostatních trvanlivých bezlepkových pekařských výrobků – *nepravomocné*
- **350 tis. Kč** - **INTERGRAM** – zneužití dominantního postavení- *nepravomocné*
- **300 tis. Kč** - pořádková pokuta - **společnost Delta pekárny, a.s.** - dne 19. listopadu 2003 neumožnila zaměstnancům Úřadu prověření všech obchodních záznamů uložených

v elektronické podobě ve svých prostorách v Praze-Vysočanech. Společnost Delta pekárny se dále odmítla podrobit provedení místního šetření, když pracovníkům Úřadu odňala dva z dokumentů převzatých v rámci šetření

- **300 tis. Kč - Středisko cenných papírů** - zneužití dominantního postavení- zpoplatnění služby vedení cenných papírů na účtech majitele tak, že z celkového počtu cca 3 milionů majitelů cenných papírů zapsaných ve Středisku byla tato cena fakturována pouze cca jednomu až dvěma promile klientů, kteří tak hradili celkové náklady na tuto službu
- **300 tis. Kč – Česká lékárnická komora-** rozhodnutí sdružení soutěžitelů- *nepravomocné*
- **200 tis. Kč - Komora veterinárních lékařů České republiky** – rozhodnutí sdružení- stanovení minimální ceny za posuzování rentgenových snímků na dysplasii kyčelních kloubů u psů
- **200 tis. Kč. - SKIAREÁL Špindlerův Mlýn** - zneužití dominantního postavení
- **150 tis. Kč** - sdružení producentů vepřového masa **Agropork – družstvo** - zakázané rozhodnutí představenstva družstva o vyhlášení nákupní ceny za 1 kg masa živé hmotnosti jatečných prasat ve výši 30,- Kč

Srovnání celkové výše pokut uložených účastníkům dohod narušujících soutěž v letech 1992,1998 a 2004		
Rok 1992	Rok 1998	Rok 2004
100 tisíc Kč	600 tisíc Kč	1 miliarda 236 milionů Kč

Popis významných případů řešených Úřadem pro ochranu hospodářské soutěže v letech 1999-2004 v oblasti ochrany hospodářské soutěže

1. Oblast hospodářské soutěže

a) Dohody narušující soutěž

Žádost o prodloužení doby trvání výjimky ze zákazu dohod narušujících soutěž pojišťoven sdružených do tzv. poolu

V roce 2000 bylo vydáno rozhodnutí Úřadu, kterým byla na dobu 2 let povolena výjimka z neplatnosti dohody narušující soutěž, a to dohody, týkající se společného postupu pojistitelů při provozování povinně smluvního pojištění záruky pro případ úpadku cestovní kanceláře. V roce 2002 vydal Úřad pro ochranu hospodářské soutěže druhoinstanční rozhodnutí, kterým byla doba trvání výjimky ze zákazu dohody o společném postupu pojistitelů při pojištění záruky pro případ úpadku cestovní kanceláře prodloužena do 31.12.2003. Povolení výjimky bylo podmíněno ze stranu Úřadu splněním několika podmínek.

V rámci řízení o prodloužení doby trvání této výjimky bylo prokázáno, že na trhu působí vedle poolu pouze Union pojišťovna, a.s., která je však v nucené správě. Dále bylo prokázáno, že na podstatné části trhu pojištění záruky **je soutěž** v důsledku existence poolu **vyloučena** a že **nadále přetrvává praxe spočívající v tom, že členové poolu používají jednotný sazebník pojistných sazeb.**

Stejně tak řízení prokázalo, že ze strany pojišťoven sdružených v poolu nedošlo za celou dobu, po kterou již platí výjimka pro existenci poolu, tj. od roku 2000 až do dne vydání rozhodnutí, k žádnému kroku, který by zvýšil šance jedné každé pojišťovny k získání samostatného odpovídajícího zajištění. Nebyla tak splněna jedna z podmínek, která byla obsažena v druhoinstančním rozhodnutí o prodloužení doby trvání výjimky pro existenci poolu.

Bylo rozhodnuto, že **v daném případě nedošlo ke kumulativnímu splnění kritérií uvedených v zákoně** a doba trvání výjimky proto **nebyla prodloužena.** Rozhodnutí přispělo k „vyčištění trhu“ od rizikových společností a tím ke snížení rizika pro klienty a posílení důvěry ve stávající cestovní kanceláře, došlo i k iniciaci nové právní úpravy. V zájmu efektivního rozvoje v této oblasti podnikání Úřad navrhl Ministerstvu pro místní rozvoj změnu zákona č. 159/1999 Sb., o některých podmínkách podnikání v oblasti cestovního ruchu, která by umožnila i jiné formy povinného zajištění (např. pomocí bankovní záruky, ručení, apod.), které by zachovaly vysoký standard ochrany spotřebitelů a současně poskytly cestovním kancelářím větší možnost volby zajištění a posílily by soutěž na trhu poskytování

zajištění. Navržené změny by tak mohly vytvořit prostor pro úspory, které by v konečném důsledku mohly být použity ve prospěch spotřebitelů.

Rozhodnutí sdružení soutěžitelů - zakázaná dohoda o minimální ceně

Úřad v září roku 2001 na základě monitoringu trhu zjistil, že Česká lékařská komora uveřejnila na své webové stránce „Katalog dohodnutých služeb hrazených přímo nemocným v rámci ambulantní péče“ s uvedením minimálních doporučených cen za jednotlivé služby ambulantní zdravotní péče, které mají být hrazeny přímo pacienty. Tento katalog po zveřejnění rozeslala svým členům se sdělením, že doporučené minimální ceny by měly být ze strany jednotlivých členů, lékařů, dodržovány. Na základě tohoto zjištění Úřad zahájil správní řízení pro porušení zákona a následně vydal rozhodnutí, ve kterém bylo konstatováno, že byla naplněna skutková podstata zakázaného rozhodnutí sdružení soutěžitelů, neboť zveřejněný Katalog obsahoval ceny služeb, které byly deklarovány jako minimální doporučené ceny služeb, jež by měly být členy České lékařské komory dodržovány.

V řízení o rozkladu podaném Českou lékařskou komorou bylo v roce 2003 potvrzeno prvostupňové rozhodnutí o porušení zákona spočívající v uveřejnění „Katalogu dohodnutých služeb hrazených přímo nemocným v rámci ambulantní péče“ na internetových stránkách České lékařské komory s uvedením minimálních doporučených cen za jednotlivé služby ambulantní zdravotní péče, které mají být hrazeny přímo pacienty. Úřad klasifikoval jednání České lékařské komory jako jednání potenciálně narušující soutěž na relevantním trhu služeb ambulantní zdravotní péče. Zveřejnění Katalogu se stanovenými minimálními cenami umožnilo členům České lékařské komory identifikovat cenovou politiku svých konkurentů a z ní vycházet při tvorbě vlastních cen zdravotní péče. Zvláště negativní účinek byl shledán v oslovení všech soutěžitelů na trhu služeb ambulantní zdravotní péče a současně v mediální přípravě pacientů na zvýšení cen, ke kterému by jinak nemuselo dojít. Na relevantním trhu, kde působí pouze soutěžitelé zapsaní do seznamu lékařů vedeného Českou lékařskou komorou, sice nedošlo ke sjednocení jejich cenové politiky, hospodářská soutěž mezi nimi však přinejmenším omezena být mohla, když jednotlivé subjekty mohly předem jednoznačně předpokládat soutěžní chování svých konkurentů. Existuje riziko, že spotřebitelům, tj. v konkrétním případě pacientům, se mohlo dostat jen omezené možnosti vybrat si nabídku lékaře s nižší než dohodnutou minimální cenou, neboť všichni lékaři byli navrhovanými cenami přinejmenším ovlivněni. Za porušení zákona byla České lékařské komoře uložena pokuta ve výši 450 tisíc Kč.

Určování ve vzájemné shodě prodejních cen automobilového benzínu Natural 95

Úřad v roce 2001 zaznamenal v médiích informace o růstu cen automobilových benzínů a motorové nafty u čerpacích stanic poukazující na to, že tyto neodpovídají vývoji cen ropy a na snahy prodejců pohonných hmot udržet vysoké hrubé marže. Podnětem k šetření byly rovněž stížnosti občanů poukazující na shodnost, popř. blízkou podobnost, prodejních cen automobilových benzínů a motorové nafty u čerpacích stanic (vč. shodného nebo podobného trendu změn těchto cen) zejména významných soutěžitelů. Na prošetření situace si Úřad od měsíce června r. 2001 postupně vyžádal od nejvýznamnějších soutěžitelů (prodávajících pohonné hmoty spotřebitelům prostřednictvím čerpacích stanic) informace umožňující posoudit zejména vývoj průměrných měsíčních nákupních a prodejních cen automobilových benzínů a motorové nafty a vývoj průměrných měsíčních hrubých marží z prodeje tohoto zboží u čerpacích stanic. Z podkladů získaných v rámci předběžného šetření byla zjištěna silná indicie nasvědčující možnému koordinovanému postupu významnějších soutěžitelů při určování prodejních cen pohonných hmot a bylo zahájeno správní řízení se šesti nejvýznamnějšími společnostmi, které v České republice provozují čerpací stanice pohonných hmot.

Správní řízení zahájené v druhé polovině roku 2001 předseda Úřadu pravomocně ukončil v květnu roku 2004. V historii Úřadu se jednalo o dosud nejsložitější případ, kdy jeho spisová dokumentace obsahuje několik tisíc stran. Předseda Úřadu svým rozhodnutím potvrdil uložení sankce v souhrnné výši 313 mil. Kč. Pokuta byla uložena společnostem Agip Praha, a.s. (20 mil. Kč), Aral ČR, a.s. (40 mil. Kč), BENZINA a.s. (98 mil. Kč), ConocoPhillips Czech Republic s.r.o. (22 mil. Kč), OMV Česká republika, s.r.o. (68 mil. Kč), a Shell Czech Republic a.s. (65 mil. Kč). Uvedené společnosti porušily zákon o ochraně hospodářské soutěže tím, že v období od 28. 5. 2001 nejméně do 30. 11. 2001 určovaly ve vzájemné shodě prodejní ceny automobilového benzínu Natural 95 u svých čerpacích stanic. Předseda Úřadu ve svém rozhodnutí uvedl, že účastníci řízení jednáním ve vzájemné shodě eliminovali rizika hospodářské soutěže a dosáhli tak potřebného záměru zvýšení svých výnosů, a to tím, že na převážné části relevantního trhu během velmi krátké doby zvýšili své prodejní ceny o cca 1 Kč/l benzínu Natural 95 a vzájemně tak vyloučili působení konkurenčního prostředí. Pro zvýšení prodejních cen automobilového benzínu Natural 95 však na trhu neexistoval objektivní důvod. Vysokou hladinu prodejních cen benzínu Natural 95, a to i přes pokračující trend výrazného poklesu cen nákupních, udržovali účastníci řízení do konce měsíce listopadu roku 2001. jednání účastníků řízení v předmětném období nebylo možno vysvětlit jinak, než jejich předchozím vzájemným ovlivněním na základě přímých nebo nepřímých kontaktů, které se Úřadu podařily prokázat v rámci asociace či prostřednictvím vyjádření v tisku ohledně jejich záměru zvýšit prodejní ceny pohonných hmot. Po vydání rozhodnutí Úřadu se předmětné společnosti z důvodu možného protisoutěžního jednání dále k cenám pohonných hmot v tisku a veřejných sdělovacích prostředcích nevyjadřují. Po zásahu Úřadu již k podobné dysfunkci na trhu nedošlo.

Vertikální dohoda – závazek provozovatelů pohostinských zařízení odebrat ročně minimální množství hektolitrů piva od účastníka řízení

Na základě stížností malých pivovarů v denním tisku, že je stále obtížnější uplatnit jejich produkci zejména točeného piva v distribuční síti, pro její značné zavázání vůči velkým pivovarům, zahájil Úřad šetření s cílem objektivizovat informace v tisku a prověřit smluvní vztahy týkající se dodávek piva do distribučního kanálu pohostinských zařízení. Úřad si od března r. 2001 postupně vyžádal informace jak od velkých soutěžitelů působících na trhu piva, tak také od středně velkých a malých soutěžitelů. Na základě tohoto rozsáhlého šetření byla získána indicie o porušení zákona a bylo zahájeno správní řízení se dvěma soutěžiteli – společnostmi Plzeňský Prazdroj a Pivovar RADEGAST.

Úřad ve svém rozhodnutí konstatoval, že společnosti Plzeňský Prazdroj a Pivovar RADEGAST uzavíraly ve specifikovaných typových smlouvách, jejichž předmětem je zajišťování reklamy a propagace, **závazky s provozovateli pohostinských zařízení o ročním odběru určitého minimálního množství hektolitrů piva.** Ustanovení typových smluv posoudil Úřad jako závazky provozovatelů pohostinských zařízení, které s hlavním předmětem smluv, tj. s prováděním reklamy a propagací výrobků a obchodního jména účastníků řízení, věcně nesouvisejí a směřují k zajištění výhradních dodávek či dodávek v převážné míře od účastníků řízení. Ze zjištěných skutečností Úřad ověřil, že závazky minimálního ročního odběru určitého množství hektolitrů piva obsažené v typových smlouvách uzavíraných společnostmi Plzeňský Prazdroj s provozovateli pohostinských zařízení, představují odběr piva zcela nebo v převážném rozsahu (přes 80 %) odběrů jejich provozoven jen od Plzeňského Prazdroje. Obdobně závazky minimálního ročního odběru určitého množství hektolitrů piva obsažené ve Smlouvách o dílo a Smlouvách o reklamě, uzavíraných Radegastem s provozovateli pohostinských zařízení, představují odběr piva zcela nebo v převážném rozsahu (přes 80 %) spotřeby jejich provozoven jen od Radegastu. Jak předseda Úřadu konstatoval, jde o skryté zavazování provozovatelů pohostinských zařízení odběrem piva od účastníků řízení s obdobnými účinky na trhu, jaké mají závazky výhradního odběru zboží jen od určitého dodavatele. Za porušení zákona byla společnost Plzeňský Prazdroj uložena pokuta ve výši 2 300 000 Kč. Případ byl pravomocně ukončen v roce 2003.

Horizontální dohody o nepřímém určení obchodních podmínek

V rámci postupného přechodu k ekonomice založené na poznání a znalostech se Úřad zaměřuje na odstraňování překážek rozvoje nových trhů. Takovými překážkami mohou být mimo jiné i zakázané dohody soutěžitelů, a to zejména na trzích s vysokým potenciálem růstu.

Na základě obdržení podnětu Úřad provedl předběžné šetření, zda smlouva uzavřená mezi společnostmi **Český Mobil a.s.** (nyní **Oskar Mobil a.s.**) a **Eurotel, spol. s r.o.** a smlouva mezi společnostmi **Český Mobil a.s.** a **T-Mobile Czech Republic a.s.** podléhají zákazu dohod. Úřad poté obdržel od společnosti **Český Mobil a.s.** žádost o určení, zda smlouvy podléhají zákazu dohod. Žádost se týkala smluv, kterými se Úřad v předběžném šetření zabýval. Úřad ve svých určovacích řízeních určil, že některé části smluv obsahují dohody, které jsou dohodami podléhajícími zákazu dohod narušujícími hospodářskou soutěž. Podstata obou rozhodnutí byla potvrzena i druhostupňovými rozhodnutími. Na jejich základě Úřad zahájil řízení z vlastního podnětu ve věci narušení zákona o ochraně hospodářské soutěže.

Úřad ve svém rozhodnutí z roku 2003 konstatoval, že společnosti **Eurotel Praha, spol. s r.o.** a **Český Mobil a.s.** a společnosti **T-Mobile Czech Republic a.s.** a **Český Mobil a.s.** tím, že ve **Smlouvách o propojení** uzavřely a následně plnily zakázané dohody, porušily zákon o ochraně hospodářské soutěže. Jednalo se přitom o dohodu o realizaci propojení sítí výhradně v propojovacích bodech a o dohodu, dle které si účastníci řízení měli po dobu neexistence přímého propojení mezi jejich sítěmi nebo v případě nedostatečné kapacity propojení poskytovat služby tranzitem, prostřednictvím sítě třetí strany (např. společnosti **ČESKÝ TELECOM, a.s.**), kdy i tento provoz se měl řídit danou Smlouvou o propojení a podmínkami sjednanými každou smluvní stranou a třetí stranou. Jako protisoutěžní bylo shledáno rovněž ustanovení Smlouvy o propojení obsahující dohodu, že každá smluvní strana bude účtovat za služby poskytnuté druhé smluvní straně ceny za propojení uvedené v příloze dané smlouvy. Tyto **zakázané dohody o nepřímém určení obchodních podmínek** vedly k narušení soutěže na trhu provozování veřejných telekomunikačních sítí. Jednalo se o tzv. horizontální dohody, které patří mezi nejzávažnější narušení hospodářské soutěže. Účastníci řízení podali proti rozhodnutí rozklad.

Předseda Úřadu v druhostupňovém rozhodnutí konstatoval, že **v důsledku protisoutěžních ujednání byl znemožněn ostatním provozovatelům telekomunikačních sítí poskytujícím služby tranzitu vstup na vymezený relevantní trh.** Negativní dopady se projeví i u konečných spotřebitelů, tj. zákazníků účastníků řízení, neboť ovlivnily cenu, kterou byli koneční spotřebitelé povinni hradit svému poskytovateli telekomunikačních služeb za službu ukončení hovoru ve volané síti. Každý z účastníků řízení by totiž v případě nepřímého propojení musel za přenos hovoru platit nejen provozovateli telekomunikační sítě poskytujícímu služby tranzitu, ale rovněž pevně sjednanou cenu dle Smlouvy o propojení druhému z účastníků řízení, což samo o osobě vytváří překážku využití nepřímého propojení, jež by bylo dražší než propojení přímé. Za porušení zákona byly uloženy **pokuty, a to společnosti Eurotel ve výši 22 000 000 Kč, společnosti T-Mobile 12 000 000 Kč a společnosti Český Mobil v souhrnné výši 10 000 000 Kč.**

Společnost Eurotel podala žalobu k Nejvyššímu správnímu soudu, kterou se domáhala určení, že výlučnou pravomoc rozhodovat o právech a povinnostech vyplývajících ze smlouvy o propojení má ČTÚ. Z důvodu, že ČTÚ není ústředním orgánem státní správy, nemohl mezi ním a Úřadem vzniknout kompetenční spor, a proto Nejvyšší správní soud žalobu v roce 2004 jako nepřijatelnou odmítl.

Horizontální dohoda o koordinaci nákupních podmínek

Úřad získal indicie o možném porušení zákona na základě obdržení podání, které upozorňovalo na kooperaci dvou konkurentů - společností **BILLA, spol. s r.o. a JULIUS MEINL, a.s.** - působících na tuzemském trhu. Úřad provedl šetření u dodavatelů i u zmínovaných subjektů a zahájil správní řízení, ve kterém bylo shledáno, že společnosti **BILLA, spol. s r.o. a JULIUS MEINL, a.s.** porušily zákon tím, že **v rámci spolupráce při vyjednávání o nákupních podmínkách se dohodly koordinovat a sladovat své nákupní ceny zboží a kondice** (bonusy, slevy apod. s nákupem zboží spojené) **vůči dodavatelům**. Uzavřely tak zakázanou a neplatnou dohodu o cenách, která vedla k narušení hospodářské soutěže na trhu zboží denní spotřeby určeného k maloobchodnímu prodeji spotřebitelům. V řízení bylo prokázáno, že společnosti BILLA a JULIUS MEINL si v rámci spolupráce vyměňovaly mezi sebou informace o svých nákupních cenách a systému bonusů a slev (hrazených jim dodavateli), tyto si porovnávaly a po dodavatelích požadovaly vyrovnání svých dosavadních finančních podmínek pro nákup zboží na úroveň podmínek druhého účastníka, jestliže je měl výhodnější. Od dodavatelů požadovaly navíc finanční kompenzace na vyrovnání jejich rozdílných nákupních podmínek. Jako nezákonný shledal Úřad i požadavek těchto společností na další platbu, tzv. alianční bonus, odůvodněný v podstatě jen možností dodávat stejný sortiment do obou obchodních sítí, kdy navíc v případě nesouhlasu osloveného dodavatele s přijetím požadovaných nákupních podmínek bylo v konkrétních případech užito nátlaku hrozbou přerušení odběru zboží. **Záměrem těchto společností bylo dosáhnout vyššího zisku a zlepšení jejich konkurenceschopnosti na trhu, nikoli však cestou férové soutěže, nýbrž prostřednictvím zakázané dohody.** Negativní dopad jednání společností BILLA a JULIUS MEINL na jednotlivé dodavatele se projevil zejména v omezení možnosti těchto dodavatelů uplatnit své zboží u dosavadního počtu odběratelů za konkurenčních podmínek. Hrozbu ukončení dodávek při neakceptaci podmínek společností BILLA a JULIUS MEINL by dodavatelé důvodně pociťovali jako citelnou, když by srovnatelný objem zboží běžně dodávaný do sítí obou společností nemohli bez značných obtíží uplatnit v jiném obchodním řetězci, případně v jiném distribučním kanálu. Za uzavření zakázané dohody byla v roce 2002 společnost BILLA uložena pokuta ve výši **28 mil. Kč** a společnost JULIUS MEINL ve výši 23 mil. Kč. Příklad byl pravomocně ukončen v roce 2004.

Zakázaná dohoda stavebních spořitelén

Úřad obdržel značný počet stížností od občanů na výši poplatků za vedení účtu stavebního spoření a na zavedení nového poplatku - tzv. poplatku za úrokové zvýhodnění. Úřad na jejich základě zahájil správní řízení, ve kterém bylo zjištěno, že **šest stavebních spořitelén**, tj. všichni soutěžitelé nabízející v ČR služby stavebního spoření, si od roku 1997 navzájem vyměňovali citlivé údaje – mj. o počtu uzavřených smluv o stavebním spoření, o výši naspořené částky, o poskytnutých úvěrech a o svém podílu na trhu, a to zpětně s měsíční periodicitou, čímž **uzavřeli zakázanou dohodu o výměně informací**. Tato dohoda následně v roce 1999 vytvořila předpoklady pro zakázané jednání stavebních spořitelén **ve vzájemné shodě při stanovování poplatků za vedení účtů stavebního spoření a v případě pěti účastníků řízení rovněž při zavedení rozdílného zpoplatnění vedení účtu stavebního spoření u nových a starších smluv o stavebním spoření**, resp. zavedení tzv. poplatku za **úrokové zvýhodnění** pro starší smlouvy. Za uvedené jednání, kterým mezi sebou účastníci řízení vyloučili riziko nejistoty o budoucím chování konkurentů na trhu a dosáhli znatelného zvýšení poplatků za vedení účtů stavebního spoření, resp. stanovili nový poplatek za úrokové zvýhodnění, uložil Úřad v roce 2004 pokuty v souhrnné výši **484 mil. Kč**.

Tento případ, i když není prozatím pravomocně ukončen, byl zajímavý tím, že při získávání informací o postupu stavebních spořitelén Úřad vycházel nejen z podnětů spotřebitelů, kteří upozorňovali na jednání spořitelén, ale rovněž z podnětu Svazu na ochranu spotřebitelů. V řízení, které Úřad se spořitelénami vedl, identifikoval překážky bránící účinné soutěži na trhu spočívající v tom, že klienti spořitelén nemohli v případech, kdy nebyli spokojeni s nabízenými podmínkami, přejít ke konkurenčnímu subjektu bez toho, aby ztratili výhody plynoucí ze smlouvy o stavebním spoření. **Úřad** proto v rozhodnutí konstatoval porušení zákona o ochraně hospodářské soutěže, protisoutěžní jednání zakázal a **svým rozhodnutím přispěl k zahájení jednání o legislativních změnách v odvětví stavebního spoření, které by měly zlepšit pozici klientů stavebních spořitelén**. K zabránění opakovanému protisoutěžnímu jednání stavebních spořitelén inicioval Úřad na podzim roku 2004 novelizaci příslušných ustanovení norem upravujících stavební spoření v ČR s cílem umožnit, aby účastník stavebního spoření mohl v jeho průběhu změnit stavební spořitelnu bez ztráty nároku na státní podporu.

b) Zneužití dominantního postavení

Neoprávněný výběr poplatků za osazení plynoměru

Na základě stížnosti, jejímž předmětem bylo účtování poplatku spotřebiteli za osazení plynoměru, Úřad oslovil Státní energetickou inspekci a Ministerstvo průmyslu o obchodu s dotazem na výklad příslušných ustanovení energetického zákona. Na základě jejich stanovisek a vlastních analýz Úřad dospěl k tomu, že společnost Jihomoravská plynárenská, a.s. jde nad rámec energetického zákona tím, že vybírá od odběratelů poplatky za montáž plynoměru a zahájil s ní správní řízení.

Předseda Úřadu v roce 2000 svým rozhodnutím rozhodl, že účastník řízení, společnost **Jihomoravská plynárenská, a.s.**, zneužil monopolního postavení na trhu dodávek plynu tím, že v období od 1. 1. 1997 do 3. 10. 1999 neoprávněně vybíral od svých odběratelů plynu poplatky za osazení plynoměru. V řízení bylo prokázáno, že uvedeným jednáním Jihomoravská plynárenská přenášela neoprávněně náklady související s osazením, zapojením a montáží plynoměru na odběratele, ačkoliv dle zákona jde takový náklad k tíži dodavatele. Vůči spotřebitelům tak mohl postupovat právě proto, že na relevantním trhu disponoval monopolním postavením a spotřebitelé neměli proti jeho jednání možnost účinné obrany, zejména možnost zajistit si uvedené služby u jiného dodavatele. Za porušení zákona byla účastníkovi řízení uložena pokuta ve výši 2,5 mil. Kč. **Společnost Jihomoravská plynárenská podala proti předmětnému rozhodnutí předsedy Úřadu žalobu, která však byla rozsudkem Vrchního soudu v Olomouci ze dne 1. 2. 2001 jako nedůvodná zamítnuta.**

Zneužití dominantního postavení na trhu mobilní telefonie

Úřad v roce 2000 obdržel stížnost společnosti Český Mobil (nyní Oskar Mobil) obsahující podezření, že společnost Eurotel zneužívá své dominantní postavení na úkor společnosti Český Mobil tím, že svým zákazníkům účtuje za technicky srovnatelné služby poskytnuté srovnatelným způsobem rozdílné ceny, tzn. vyšší cenu za volání do sítě Českého Mobilu oproti ceně za volání do sítě Radiomobily (nyní T-Mobile). Stížnost Českého Mobilu v téže věci směřovala rovněž vůči společnosti T-Mobile, kdy tato společnost podle stěžovatele postupovala obdobně jako Eurotel, tedy účtovala vyšší cenu za volání do sítě Českého Mobilu oproti ceně za volání do sítě Eurotelu. Úřad provedl předběžné šetření a na jeho základě zahájil správní řízení pro možné zneužití dominantního postavení.

Úřad ve dvou samostatných řízeních rozhodl, že společnosti **Eurotel Praha, spol. s r.o. a T-Mobile Czech Republic a.s.** zneužily dominantního postavení na trhu mobilních radiotelefonních služeb ve veřejných mobilních telekomunikačních sítích GSM (NMT) na újmu spotřebitelů tím, že **účtovaly bez objektivně ospravedlnitelných důvodů svým zákazníkům za minutu volání do sítě provozované společností Český Mobil částku vyšší než za minutu volání do jimi provozovaných sítí.** Zavedení vyšších cen za volání do sítě

společnosti Český Mobil odrazovalo potenciální zákazníky, aby využívali služeb právě této společnosti. Jestliže totiž cena za volání do jedné sítě převyšuje cenu volání do jiné sítě, zákazník logicky preferuje volání levnější. Když tedy zájemce o mobilní telefon společnosti Český Mobil při svém rozhodování zjistil, že by hovory vycházející k němu od převážné části majitelů mobilních telefonů byly dražší, z hlediska spotřebitelského chování by zvolil operátora na trhu již zavedeného. Podstata výroku byla ve druhé instanci předsedou Úřadu potvrzena, došlo pouze ke zpřesnění určení období, kdy ke zneužití dominantního, respektive monopolního postavení ze strany společnosti Eurotel Praha docházelo. Za porušení zákona uložil Úřad společnosti Eurotel pokutu ve výši 48 mil. Kč a společnosti T-Mobile 15 mil. Kč. Společnost Eurotel podala proti předmětnému rozhodnutí předsedy Úřadu žalobu, která však byla rozsudkem Nejvyššího správního soudu v Brně ze dne 21. 12. 2004 jako nedůvodná zamítnuta.

Zneužití dominantního postavení na trhu poskytování veřejných telefonních služeb určených podnikatelským subjektům prostřednictvím veřejných pevných telekomunikačních sítí

Na podzim roku 2002 obdržel Úřad několik stížností na možné porušení § 11 zákona společností **ČESKÝ TELECOM, a.s.** (dále též „ČTc“) při nabízení zvýhodněných cenových programů. V rámci předběžného šetření Úřad zjistil, že společnost ČTc skutečně nabízí koncovým zákazníkům z řad podnikatelských subjektů řadu zvýhodněných cenových plánů, přičemž zvýhodněné cenové plány nebo obchodní podmínky, které je upravují a které jsou jejich nedílnou součástí, obsahují ustanovení, která mohou narušit hospodářskou soutěž. Na základě výše zjištěných skutečností zahájil proto Úřad v roce 2003 se společností ČTc správní řízení ve věci možného zneužití dominantního postavení touto společností, které spatřoval v tom, že společnost ČTc uplatňováním zvýhodněných cenových plánů určených pro podnikatelský sektor vytváří bariéru pro rozvoj konkurence na trhu poskytování veřejných telefonních služeb určených podnikatelským subjektům prostřednictvím veřejných pevných telekomunikačních sítí.

V rámci správního řízení bylo prokázáno, že společnost **ČESKÝ TELECOM, a.s.** uzavírá s podnikatelskými subjekty smlouvy na poskytnutí cenových plánů nebo dodatky ke smlouvám na poskytnutí cenových plánů ve znění Všeobecných podmínek pro poskytování cenových plánů, ve kterých **zavazuje zákazníky provolat každý měsíc minimální stanovený objem hovorů** – tzv. smluvní hovorné – s tím, že pokud je objem uskutečněných odchozích hovorů nižší než smluvní hovorné stanovené příslušnou smlouvou na poskytnutí cenového plánu nebo dodatkem ke smlouvě na poskytnutí cenového plánu, účtuje zákazníkovi kromě ceny za uskutečněné hovory ještě rozdíl mezi výší smluvního hovorného a cenou za uskutečněné hovory. Dále bylo ve správním řízení prokázáno, že některé smlouvy uzavírané ČTc se zákazníky ve znění výše uvedených obchodních podmínek obsahují závazek, že daná smlouva na poskytnutí cenového plánu nebo dodatek ke smlouvě na poskytnutí cenového plánu **nebudou žádnou ze smluvních stran vypovězeny před určitým pevně stanoveným datem** uvedeným ve smlouvě na poskytnutí cenového plánu

nebo v dodatku ke smlouvě na poskytnutí cenového plánu, nebo že zákazníci budou **využívat ze všech svých pevných telefonních linek k hlasovému provozu pouze služeb společnosti ČTc**. Kromě výše uvedeného bylo také ve správním řízení prokázáno, že ČTc uplatňuje při uzavírání předmětných smluv individuální podmínky odlišné od podmínek obsažených ve výše uvedených obchodních podmínkách, či že vytvořila programy, které aplikuje s cílem získat či udržet zákazníka na úkor konkurence a na základě kterých přizpůsobuje podmínky pro uzavření smlouvy na poskytnutí cenového plánu nebo dodatku ke smlouvě na poskytnutí cenového plánu individuálním potřebám konkrétního zákazníka. Výše uvedeným jednáním společnost ČTc vytváří **bariéru pro rozvoj konkurence na trhu poskytování veřejných telefonních služeb určených podnikatelským subjektům prostřednictvím veřejných pevných telekomunikačních sítí. Tím zneužila své dominantní postavení na trhu poskytování veřejných telefonních služeb určených podnikatelským subjektům prostřednictvím veřejných pevných telekomunikačních sítí na újmu soutěžitelů i spotřebitelů, za což jí byla Úřadem uložena pokuta ve výši 81,7 mil. Kč** a také povinnost odstranit z předmětných podmínek ustanovení zavazující zákazníky provolat každý měsíc minimální stanovený objem hovorů – tzv. smluvní hovorné, ustanovení o nevyovězení smlouvy na poskytnutí cenového plánu před určitým pevně stanoveným datem, nebo o závazku zákazníka využívat u všech pevných telefonních linek pouze služeb ČTc. Kromě toho bylo také ČTc uloženo ukončit poskytování zvýhodněných cenových plánů a stanovit podmínky pro poskytování zvýhodněných cenových plánů tak, aby nebylo možné poskytovat tyto zvýhodněné cenové plány podle individuálních podmínek. Rozhodnutí nabylo právní moci v roce 2004.

Zneužití dominantního postavení na trhu zprostředkování přístupu ke službám sítě Internet a přenosu dat za užití širokopásmových technologií xDSL (ADSL) veřejnými pevnými telekomunikačními sítěmi

Úřad obdržel v roce 2002 stížnosti alternativních operátorů na dominantního operátora – společnost ČESKÝ TELECOM, a.s (dále ČTc) – ve věci přístupu ke službám sítě Internet prostřednictvím technologie ADSL. Alternativní operátoři si stěžovali na to, že jim nebyla ze strany dominantního operátora učiněna tzv. velkoobchodní nabídka, aby i oni mohli nabízet přístup do sítě Internet pomocí technologie ADSL svým zákazníkům. Úřad se obrátil na ČTÚ, který potvrdil, že společnost ČTc je povinna vytvořit podmínky pro velkoobchodní prodej předmětné služby alternativním provozovatelům. ČTÚ následně zahájil řízení se společností ČTc a vydal předběžné opatření, kterým této společnosti uložil povinnost ukončit dnem doručení rozhodnutí o předběžném opatření nabízení a poskytování telekomunikační služby IOL Platinum, jejíž součástí je přístup k širokopásmovým službám sítě Internet s využitím technologie xDSL (ADSL). Na základě zásahu ČTÚ přerušil Úřad v dané věci šetření do vydání konečného rozhodnutí ČTÚ, a to zejména s ohledem na skutečnost, že pro další postup Úřadu bylo nezbytné stanovisko ČTÚ, zda požadavky vznesené alternativními operátory a odmítané ČESKÝM TELECOMEM jsou realizovatelné

zejména po technické stránce. Po vydání druhostupňového rozhodnutí ČTÚ a na základě skutečností zjištěných v předběžném šetření Úřad zahájil správní řízení.

Úřad konstatoval, že společnost **ČESKÝ TELECOM, a.s.** tím, že **neposkytla alternativním operátorům informace nezbytné pro propojení sítí**, zabránila svým konkurentům v možnosti vstoupit na relevantní trh zprostředkování přístupu ke službám sítě Internet a přenosu dat za užití širokopásmových technologií xDSL (ADSL) veřejnými pevnými telekomunikačními sítěmi. Uvedeného jednání se ČESKÝ TELECOM, a.s. dopustil, **přestože byl o poskytnutí informací alternativními operátory opakovaně**, v souladu se zákonem č. 151/2000 Sb., o telekomunikacích, ve znění pozdějších předpisů, **žádán**. Společnost ČESKÝ TELECOM, a.s. popsaným chováním zneužila svého dominantního postavení nejen k **újmě svých konkurentů**, neboť ke zprostředkování přístupu ke službám sítě Internet a přenosu dat za užití širokopásmových technologií ADSL je třeba přístup k místním smyčkám ve vlastnictví společnosti ČESKÝ TELECOM, ale rovněž k **újmě konečných zákazníků**. U koncových zákazníků společnosti ČESKÝ TELECOM, kteří již začali v době od 29. 5. 2002 do 27. 6. 2002 (vydání předběžného opatření Českým telekomunikačním úřadem) služby založené na technologii ADSL používat, se újma způsobená jednáním společnosti ČESKÝ TELECOM projevila ve skutečnosti, že tito byli opětovně odkázáni na jiné technologie umožňující přístup ke službám sítě Internet a přenosu dat anebo nemohli přístup ke službám sítě Internet a přenosu dat využívat vůbec. Újma se však projevila rovněž u koncových zákazníků, kteří měli o poskytování služeb vysokorychlostního přístupu ke službám sítě Internet a přenosu dat prostřednictvím technologie ADSL zájem. V důsledku protisoutěžního jednání společnosti ČESKÝ TELECOM, tedy ve znemožnění alternativním operátorům vstoupit na vymezený relevantní trh, tak nemohli předmětné služby až do zveřejnění Referenční nabídky na relevantním trhu konečným zákazníkům nabízet ani účastník řízení, ani alternativní operátoři. Za porušení zákona byla společnosti ČESKÝ TELECOM uložena **pokuta ve výši 23 mil Kč**. Rozhodnutí nabylo právní moci v roce 2004.

c) Spojení soutěžitelů

Zamítnutí návrhu na povolení spojení výrobců minerálních vod

Úřad **nepovolil spojení** uvedených soutěžitelů, k němuž mělo dojít na základě „Smlouvy o převodu obchodního podílu firmy Poděbradka, s.r.o., na jejímž základě měly Karlovarské minerální vody a.s. nabýt 100% obchodního podílu této společnosti a získat minimálně 51 % obchodního podílu ve společnosti Hanácká kyselka na základě „Smlouvy o převodu obchodního podílu firmy Hanácká kyselka s.r.o.“

Úřad spojení nepovolil z důvodu, že uspokojení poptávky konečného spotřebitele u balených přírodních vod minerálních a stolních a balených ochucených vod minerálních a stolních při akceptaci výhod, jak je uvádí účastník řízení, bude probíhat za podmínek, které bude určovat subjekt s velkou tržní silou danou vysokým tržním podílem a dalšími pro něho zvýhodňujícími faktory, kterými jsou zejména:

- nízké využití velké kapacity povolených zdrojů
- vlastnictví velkého počtu spontánně známých obchodních značek
- minimální dovoz (v % vyjádření cca 0,1 % na trhu balených přírodních vod minerálních a stolních) i za neexistence bariéry pro vstup na trh (zrušení dovozního cla)
- stabilizovaný trh, na kterém nedocházelo k výrazným výkyvům za poslední tři roky
- velký odstup tržních podílů ostatních konkurentů od tržního podílu spojeného subjektu
- skutečnost, že se jedná o „vyzrálý“ trh (na rozdíl od dynamických, rychle měnících se trhů jako telekomunikace, farmacie apod.), na kterém soutěžitelé mohou mnohem snadněji ochránit své dominantní postavení
- vznik značné portfoliové síly umožňující rozložení rizika při prodeji výrobků, a tak i prodej vlastních nekonkurenčních výrobků
- možnost těžení z úspor z rozsahu z prodeje velkých objemů, což bude výhodou při sjednávání podmínek se subjekty patřícími do systému tzv. moderní distribuce. Tím by byla ohrožena dostupnost obchodních značek ostatních výrobců balených přírodních vod minerálních a stolních, což by znamenalo **snížení výběru pro spotřebitele a nemožnost střídání základních typů minerálních vod**, resp. získávání široké palety minerálních látek pro lidský organismus. **Vytlačení menších soutěžitelů z trhu by rovněž znamenalo prodej přírodních minerálních vod za podstatně vyšší ceny.**

Všechny uvedené skutečnosti vedly k závěru, že újma, která narušením soutěže mohla vzniknout, nebude převážena hospodářskými výhodami, které účastník uvedl. Ke zmírnění újmy nemohly přispět ani navržená omezení a závazky, která svým charakterem nenaplnily znaky pro omezení a závazky, které by mohly hospodářskou soutěž ovlivnit. Z uvedených důvodů Úřad spojení soutěžitelů nepovolil.

Proti rozhodnutí Úřadu z roku 2001 o nepovolení spojení podniků podal účastník řízení, společnost Karlovarské minerální vody, rozklad. Předseda Úřadu se ve svém rozhodnutí plně ztotožnil s názorem prvoinstančního orgánu, podle kterého hospodářské výhody předmětného spojení nepřevažují újmu narušení soutěže, která by spojením mohla vzniknout na trhu balených přírodních vod minerálních a stolních v České republice. Spojením vzniklý subjekt by měl vysokou kapacitu povolených zdrojů, vlastnil by velké množství spontánně známých obchodních značek a měl by značnou finanční sílu. Vysoká vyjednávací síla vůči obchodníkům by vedla k prosazení vlastních značek, omezení výběru pro spotřebitele a ke zvyšování cen. Tyto skutečnosti by měly negativní dopad na konečného spotřebitele. Nepovolení spojení umožní rodinám ušetřit několik set korun ročně a dostupnost různorodých značek vod.

Společnost Karlovarské minerální vody podala proti předmětnému rozhodnutí předsedy Úřadu žalobu, která však byla rozsudkem Nejvyššího správního soudu v Brně ze dne **13. 4. 2004 jako nedůvodná zamítnuta**. Soud v rozsudku deklaroval, že k povolení spojení podniků dochází za podmínky prokázaných výhod, jež takové spojení přinese, a to nikoli pouze ve prospěch osob na fúzi zúčastněných, resp. národního hospodářství jako celku, nýbrž

prověřovat je třeba i uspokojování spotřebitelské poptávky, tedy zda zamýšlené spojení přinese výhody spotřebitelům např. ve zvýšení kvality, rozšíření sortimentu, snížení cen apod. Následně se společnost Karlovarské minerální vody domáhala u **Ústavního soudu zrušení jak rozsudku Nejvyššího správního soudu v Brně, tak rozhodnutí předsedy Úřadu**. Ústavní stížnost byla však usnesením v roce 2004 jako **zjevně neopodstatněná odmítnuta**.

Zamítnutí návrhu na povolení spojení na trhu cukru

K posuzovanému spojení mělo dojít na trhu cukru. Společnost Saint Louise Sucre před spojením kontrolovala v tuzemsku cukrovary skupiny Eastern Sugar. Společnost Südzucker kontrolovala cukrovary skupiny Agrana. Jedná se o spojení dvou ze tří nejvýznamnějších soutěžitelů aktivních na trhu, spojením vzniklý subjekt by se stal výrazně dominantním soutěžitelem na relevantních trzích cukru pro domácnost a průmyslového cukru. Na základě skutečností, které byly zjištěny v průběhu správního řízení, konstatoval Úřad v rozhodnutí vydaném dne 6. 2. 2003, že spojením soutěžitelů by došlo ke vzniku dominantního postavení těchto spojujících se soutěžitelů, které by mělo za následek podstatné narušení hospodářské soutěže, a z tohoto důvodu **spojení zakázal**. Proti rozhodnutí byl podán rozklad.

Předseda Úřadu v roce 2003 rozhodl o potvrzení rozhodnutí prvního stupně, kterým byl zamítnut návrh na povolení spojení soutěžitelů **Südzucker Aktiengesellschaft Mannheim/Ochsenfurt a Saint Louise Sucre S.A.** Spojením uvedených soutěžitelů, jež bylo posuzováno v souhrnu všech relevantních skutečností, tj. z hlediska finanční a hospodářské síly, postavení v okolních regionech, portfoliové síly, možnosti těžit z úspor z rozsahu spojujících se soutěžitelů, výše tržního podílu i pravděpodobného omezení vstupu potenciální konkurence na český trh vzhledem k významnému či dominantnímu postavení spojujících se soutěžitelů v okolních regionech a s tím spojené možnosti dovozu přebytků cukru z okolních regionů a možných cenových dopadů na odběratele, by přes významné snížení produkční kvóty spojujících se soutěžitelů mohlo dojít k výraznému navýšení tržní síly spojením vzniklého subjektu, které by mohlo mít za následek podstatné narušení hospodářské soutěže na trhu s cukrem s přímými dopady na spotřebitele.

Povolení spojení společnosti ČEZ a pěti regionálních distribučních společností

Spojení se uskutečnilo na základě usnesení vlády č. 477 ze dne 6. května 2002. Vláda vydala usnesení o privatizaci majetkové účasti státu na podnikání regionálních elektroenergetických distribučních společností přímým prodejem vybranému nabyvateli, společnosti ČEZ, a.s. Spojením bylo dotčeno několik relevantních trhů: trh výroby elektrické energie, trh distribuce elektrické energie a trh dodávek elektrické energie pro oprávněné a chráněné zákazníky.

Jednalo se o spojení vertikálního charakteru, jehož realizací by vznikl integrovaný subjekt se značnou hospodářskou a finanční silou, který bude mít na trhu dominantní postavení, což by mohlo mít za následek podstatné narušení hospodářské soutěže na relevantním trhu

dodávek elektrické energie oprávněným zákazníkům a na trhu výroby elektrické energie. V průběhu řízení oslovil Úřad velký počet subjektů, zejména z řad nezávislých výrobců a oprávněných zákazníků. Úřad také konzultoval s Energetickým regulačním úřadem odbornou technickou problematiku. **Spojení ČEZ a REAS bylo povoleno se třemi podmínkami ve prospěch zachování účinné soutěže:** První podmínkou je odprodej 34% podílu ČEZu ve společnosti ČEPS, a.s. (monopolní provozovatel přenosové soustavy), což zajistí úplné oddělení přenosové soustavy a dominantního výrobce. Další podmínka - prodej akcií ČEZu v Jihomoravské energetice, a.s., Jihočeské energetice, a.s a Pražské energetice, a.s. zajistí plnou nezávislost těchto společností – konkurentů – na společnosti ČEZ. Třetí podmínka - odprodej jedné z pěti distribučních společností třetí osobě – je minimálním strukturálním opatřením odstraňujícím nebezpečí existence silného dominantního postavení bránícího efektivnímu fungování hospodářské soutěže, povede k posílení konkurenčního prostředí a povede ke zvýšení možností uplatnění elektřiny pro nezávislé výrobce a obchodníky.

V roce 2003 v druhoinstančním rozhodnutí předseda Úřadu potvrdil prvoinstanční rozhodnutí Úřadu z předešlého roku. Účastník řízení je povinen prodat akcie představující čtyřiatřicet procent základního kapitálu společnosti Česká přenosová soustava (ČEPS). Dále je společnost ČEZ povinna odprodat veškeré jí vlastněné akcie distribučních společností Pražská energetika, Jihočeská energetika a Jihomoravská energetika, které na základě fúze získala. Třetí podmínka stanoví závazek odprodat vlastněné akcie jedné z regionálních elektroenergetických distribučních společností, kterou společnost ČEZ na základě tohoto rozhodnutí nabyla. Druhostupňové rozhodnutí věcně potvrdilo rozhodnutí Úřadu z 10.12.2002. Předseda Úřadu však prodloužil lhůty k plnění strukturálních podmínek uložených prvoinstančním rozhodnutím. Uložením podmínek Úřad minimalizoval rizika, že jak podnikatelé, tak i koneční spotřebitelé mohou přijít o úspory vyplývající z fungující konkurence v důsledku realizace liberalizace v oblasti elektroenergetiky. Oprávněně se také lze domnívat, že úspory vzniklé zajištěním fungující soutěže v elektroenergetickém sektoru přispějí k posílení konkurenceschopnosti průmyslových podniků, protože u většiny výrobků cena energie tvoří nezanedbatelnou část nákladů.

Zamítnutí návrhu na povolení spojení soutěžitelů Bakeries International Luxembourg S.A. a DELTA PEKÁRNY a.s.

K posuzovanému spojení mělo dojít na trhu výroby pekařských a těstářenských výrobků. Spojujícími se soutěžiteli měly být společnosti Bakeries International Luxembourg S.A. a DELTA PEKÁRNY a.s., které na území ČR působí i prostřednictvím sítě svých dceřinných společností. Jedná se o dva nejvýznamnější subjekty na trhu čerstvého běžného pečiva a chleba v ČR.

Úřad v rozhodnutí konstatoval, že především na trhu čerstvého běžného pečiva a chleba by uskutečnění spojení vedlo k podstatnému omezení konkurenčního prostředí na trhu. Spojením vzniklý subjekt by působil jako jediný výrobce na celém území ČR a byl by schopen téměř kdekoli pokrýt vzniklou poptávku po pečivu a měl by tak lepší vyjednávací pozici oproti

ostatním soutěžitelům na trhu. To by mu umožnilo přenést tržní sílu do všech regionů a tím eliminovat konkurenci. Spojením vzniklý subjekt by měl velmi široké portfolio výrobků a kontrolu nad významnou částí surovinové základny. Hospodářská a finanční síla by umožnila takovému subjektu se chovat v podstatné míře nezávisle na konkurentech i spotřebitelích s velkou pravděpodobností negativního dopadu na spotřebitele. Úřad hodnotil zejména možné cenové dopady na spotřebitele, neboť významné postavení spojujících se subjektů by mohlo vést ke zvýšení cenové hladiny pečiva pro spotřebitele. Snížení počtu významných soutěžitelů by rovněž mohlo vést ke snadnější realizaci protisoutěžních praktik a tím i k narušení struktury trhu.

Spojující se soutěžitelé nenavrhlí takové závazky, kterými by byly eliminovány negativní dopady spojení a Úřad proto **spojení nepovolil**. Předseda Úřadu svým druhostupňovým rozhodnutím ze dne 1.2.2005 potvrdil rozhodnutí o nepovolení spojení.

Porušení ustanovení § 18 odst. 1 zákona o ochraně hospodářské soutěže

V řízení o rozkladu podaném společností **Karlovarské minerální vody, a.s.** předseda Úřadu věcně potvrdil prvostupňové rozhodnutí ze dne 19. 3. 2004, které deklarovalo porušení zákona spočívající v tom, že společnost Karlovarské minerální vody **jako majoritní akcionář společnosti Poděbradka, a.s. vykonávala hlasovací práva spojená s vlastnictvím akcií představujících majoritní podíl na základním kapitálu této společnosti a ovlivňovala před právní mocí rozhodnutí Úřadu o povolení spojení soutěžitelů soutěžní chování kontrolovaného soutěžitele.** Zákon o ochraně hospodářské soutěže přitom stanoví zákaz jakéhokoliv jednání kontrolujícího soutěžitele, tj. společnosti Karlovarské minerální vody, které vede k určení nebo ovlivnění soutěžního chování kontrolovaného soutěžitele, tj. společnosti Poděbradka, pokud jejich spojení Úřad pravomocně nepovolil. Spojení společností Karlovarské minerální vody a Poděbradka nebylo rozhodnutím Úřadu ze dne 27. 9. 2001 a následně rozhodnutím předsedy Úřadu ze dne 6. 3. 2002 povoleno. Následná žaloba společnosti Karlovarské minerální vody proti rozhodnutí předsedy Úřadu o nepovolení spojení soutěžitelů pak byla dne 13. 4. 2004 rozsudkem Nejvyššího správního soudu zamítnuta. Za porušení zákona společnost Karlovarské minerální vody zaplatila pokutu 10 000 000,- Kč.

Statistické údaje

Počet zahájených správních řízení včetně rozkladů proti rozhodnutím vydaným prvoinstančním orgánem a počet žalob podaných proti rozhodnutí předsedy Úřadu v letech 1999-2004.

	1999	2000	2001	2002	2003	2004
Dohody narušující soutěž	54	36	36	49	35	17
Zneužití dominantního postavení	13	11	9	7	9	12
Spojování podniků	51	57	140	204	239	134
Ostatní	70	66	59	61	26	2
Celkem správních řízení	188	170	244	321	309	165
Počet rozhodnutí napadených rozklady	19	16	11	49	34	36
Počet žalob k soudu	1	2	3	11	11	9

Celková výše uložených pokut v mil. Kč (na základě prvostupňových vydaných rozhodnutí)

	1999	2000	2001	2002	2003	2004
Výše uložených pokut	35,905	36,350	67,520	455,600	445,850	1 236,090

2. Oblast zadávání veřejných zakázek

a) Účelové dělení veřejných zakázek

Ministerstvo informatiky ČR

V prvostupňovém rozhodnutí Úřad uložil zadavateli – Ministerstvu informatiky ČR, pokutu ve výši 33 000,- Kč za zjištěné závažné porušení zákona, kterého se zadavatel dopustil tím, že veřejnou zakázku na **rekonstrukci 5. patra administrativní budovy** zadal formou přímého uzavření celkem devět samostatných smluv na jednotlivá dílčí plnění. Proti uvedenému rozhodnutí podal zadavatel rozklad a namítal, že se v případě těchto devíti smluv nejednalo o plnění stejného či srovnatelného druhu, a tedy mohl veřejnou zakázku **rozdělit na jednotlivá dílčí plnění**. Současně namítal, že se v některých případech jednalo o specializované veřejné zakázky a také, že jednal v časové tísní, neboť byl stanoven maximální termín pro dokončení prací a nastěhování ministerstva. Předseda Úřadu napadené rozhodnutí potvrdil a podaný rozklad zamítl, neboť zadavatel již ve fázi přípravy realizace veřejné zakázky si nechal zpracovat projekt na celou veřejnou zakázku a tedy věděl, že se jedná o jedinou stavební zakázku. Předmětem plnění byly běžné stavební práce (např. dodávka a montáž sádkokartonu, vzduchotechniky, zdravotních rozvodů, rozvodů silno a slaboproudu), a to i v případě instalace bezpečnostních slaboproudých systémů, na kterou zhotovitel potřebuje prověření NBÚ, neboť jak vyplynulo z předložené dokumentace, zadavatel i v případě těchto systémů oslovil nejméně dva subjekty, a tedy nebylo vyloučeno, že neexistují i další subjekty disponující příslušným prověřením. Rovněž tak **časovou tíseň způsobenou subjektivním rozhodnutím zadavatele nebylo možno považovat za objektivní důvod naléhavé potřeby** ve smyslu zákona.

Obec Březová nad Svitavou

V prvostupňovém rozhodnutí Úřad konstatoval v postupu zadavatele – obce Březová nad Svitavou, závažné porušení zákona, kterého se zadavatel dopustil tím, že **dvě veřejné zakázky** na stavební dodávky „sídliště rodinných domků Březová nad Svitavou – Špitálská pole, 12 ks domů“ a „sídliště rodinných domků Březová nad Svitavou – Špitálská pole, 14 ks domů“ **zadal výzvami více zájemcům** o veřejnou zakázku k podání nabídky, **aniž by k tomu byly splněny zákonné předpoklady**, neboť celková výše peněžitého závazku stanovená podle příslušného ustanovení zákona přesáhla 20 mil. Kč a zadavatel měl vyhlásit obchodní veřejnou soutěž. Úřad konstatoval, že veřejné zakázky mají všechny znaky veřejných zakázek spočívajících v plnění stejného druhu, neboť se jedná o jednu zamýšlenou investiční akci, připravovanou a lokalizovanou zadavatelem ve shodném místě a čase (rozpočtovém roce). Zadavatel v podaném rozkladu namítal, že stavbu z realizačních důvodů rozdělil do několika etap, přičemž nemohl předem očekávat tak značný zájem občanů o výstavbu, který způsobil, že k realizaci těchto etap došlo v tak krátkém časovém období.

Předseda Úřadu napadené rozhodnutí potvrdil a podaný rozklad zamítl, neboť se zjevně jednalo o výstavbu jednoho urbanistického celku, zadanou jednomu podnikatelskému subjektu, v jednom rozpočtovém roce. Tím, že **zadavatel zakázku účelově rozdělil**, postupoval v rozporu se zákonem.

b) Neoprávněné použití mimořádného způsobu zadání

Město Hostinné

V prvostupňovém rozhodnutí Úřad uložil zadavateli – městu Hostinné, pokutu ve výši 10 000,- Kč za závažné porušení ustanovení zákona, kterého se zadavatel dopustil tím, že veřejnou zakázku na výstavbu obytných komplexů **zadal jako specializovanou veřejnou zakázku výzvou jednomu zájemci**. Zadavatel svůj postup obhajoval skutečností, že vyzvaný uchazeč do společného projektu výstavby obecních bytů vkládal mimo jiné i pozemek, na kterém měla výstavba probíhat. Úřad však zjistil, že předmětný pozemek měl vyzvaný uchazeč pouze v nájmu, přičemž nájemní smlouvu uzavřel se zadavatelem cca tři měsíce před zadáním veřejné zakázky. V rámci řízení o rozkladu zadavatel uváděl, že vyzvaný zájemce byl jediným v úvahu přicházejícím zájemcem o veřejnou zakázku mimo jiné i proto, že do společného projektu se zadavatelem vložil nadpoloviční část finančních prostředků, kdežto zadavatel vložil pouze finanční prostředky ve výši poskytnuté státní dotace. Předseda Úřadu napadené rozhodnutí potvrdil a rozklad zamítl, neboť **zadavatel nejdříve vytvořil podmínky pro to, aby posléze mohl veřejnou zakázku zadat již pouze jednomu v úvahu přicházejícímu uchazeči**.

Ministerstvo pro místní rozvoj

V prvostupňovém rozhodnutí Úřad uložil zadavateli – Ministerstvu pro místní rozvoj, pokutu ve výši 50 000,- Kč, když v postupu zadavatele konstatoval závažné porušení zákona, kterého se zadavatel dopustil, když před uzavřením smlouvy „**na zhotovení monitorovacího systému pro programy strukturálních fondů ČR**“ **nevyhlásil obchodní veřejnou soutěž**, ač výše budoucího peněžitého závazku přesáhla 7,5 mil. Kč, ale použil výzvu jednomu zájemci podle příslušného ustanovení zákona, **aniž by prokazatelným způsobem doložil, že smlouva byla uzavřena s jediným možným zájemcem**, který může poskytnout plnění této veřejné zakázky. V podaném rozkladu zadavatel namítal, že monitorovací systém je tvořen počítačovým programem, určeným vstupní zprávou, kterou měl zadavatel v době zadání veřejné zakázky již k dispozici, přičemž vzhledem k licenčním podmínkám a autorskému zákonu byl tuto zakázku schopen dodat pouze jediný zájemce. Současně zadavatel tvrdil, že mohl postupovat i podle ustanovení zákona, tedy že hrozilo nebezpečí škody velkého rozsahu (pokud by k realizaci veřejné zakázky nedošlo před vstupem ČR do EU, byla by ohrožena možnost ČR čerpat prostředky ze strukturálních fondů EU). Předseda Úřadu napadeného rozhodnutí potvrdil a podaný rozklad zamítl, neboť zadavatel v šetřeném případě nejdříve postupem podle zákona oslovil několik subjektů k účasti ve výběrovém řízení na nákup

„nové“ vstupní zprávy MSSF. V té době zadavatel již věděl či vědět mohl, že na základě vypracované vstupní zprávy MSSF osloví zhotovitele této vstupní zprávy již jako jediného v úvahu přicházejícího zájemce (mimo jiné i vzhledem k ochraně autorských práv této zprávy) o veřejnou zakázku na zhotovení celého MSSF.

c) Odchylné rozhodnutí zadavatele od pořadí navrženého komisí pro posouzení a hodnocení nabídek

České dráhy, a. s.

Zadavatel – České dráhy, a. s., se sídlem Praha 1, v obchodní veřejné soutěži na vypracování projektu a zhotovení stavby „ČD DDC, Pilotní projekt GSM-R v úseku Děčín, státní hranice – Ústí nad Labem – Praha – Kolín“ **rozhodl o výběru nejvhodnější nabídky tak, že se neztotožnil s doporučením komise** pro posouzení a hodnocení nabídek a rozhodl o odchylném pořadí uchazečů. Na rozdíl od doporučení komise zadavatel rozhodl, že nejvhodnější nabídkou je nabídka společnosti KAPSCH (komise doporučila společnost Siemens). Úřad po přezkoumání návrhu a veškerého spisového materiálu vydal dne 26.8.2003 rozhodnutí, kterým zrušil rozhodnutí zadavatele o výběru nejvhodnější nabídky s tím, že **zadavatel porušil zákon tím, že neprokázal, že vybral nabídku nejlépe splňující kritéria vymezená zadavatelem v podmínkách soutěže.** Zadavatel a uchazeč Siemens se proti rozhodnutí Úřadu odvolali (Siemens pouze proti odůvodnění) a předseda Úřadu napadené rozhodnutí potvrdil. Důvodem pro zrušení rozhodnutí zadavatele o výběru nejvhodnější nabídky a uložení povinnosti provést nový výběr bylo zejména to, že **hodnocení nebylo provedeno jednoznačně a transparentně, zadavatel nehodnotil dle všech vyhlášených subkritérií,** které si sám k jednotlivým vyhlášeným kritériím stanovil v zadávací dokumentaci, a tím neprokázal, že vybral nejvhodnější nabídku, když si nestanovil žádnou metodu hodnocení a používal při zdůvodnění výběru nejednoznačné slovní obraty, jako „obě nabídky srovnatelné“, „výrazný nedostatek nabídky uchazeče Siemens, který je na hranici splnění zadání“, „obě nabídky splňují“, „výhodnější reference má...“, nebo „obě nabídky srovnatelné s malým upřednostněním uchazeče...“. Slovní obrat „srovnatelné“ je pak obrat, který nelze nijak blíže ohodnotit, když není jasné, zda se může jednat o nabídky například přibližně stejné, kterým by při přidělování bodů dle stanovených vah byl přidělen počet bodů nepatrně odlišný nebo dokonce i stejný. Takto provedené hodnocení, při použití pojmu, který zadavatel blíže nespecifikoval a nedefinoval, je netransparentní a nepřezkoumatelné.

d) Zadavatel vůbec nepostupoval podle zákona

Statutární město Ústí nad Labem

V prvostupňovém rozhodnutí Úřad v postupu zadavatele – Statutárního města Ústí nad Labem, konstatoval porušení zákona, neboť **zadavatel nedodržel závazný postup**

k uzavření smluv na zajištění činností v oblasti informačních technologií. Za tato porušení zákona uložil Úřad zadavateli pokutu ve výši 145 000,- Kč. Novelou č. 28/2000 Sb. došlo ke změně ustanovení zákona č. 199/1994 Sb., ve znění pozdějších předpisů, podle kterého se tento zákon před 1.6.2000 nevztahoval na plnění veřejné zakázky, které může poskytnout právnická osoba zřízená za tím účelem územním samosprávným celkem, a nebo jejímž jediným zakladatelem je zadávající subjekt. Výjimka se po novele vztahovala pouze na právnické osoby „zřízené“, tedy např. na příspěvkové organizace, a nelze ji již vztahovat na obchodní organizace založené podle obchodního zákoníku. Zadavatel uzavíral smlouvy o zajištění činností v oblasti informačních technologií se společností Metropolnet, a.s., jejímž je jediným zakladatelem a akcionářem, a to přímo, aniž by došlo k porovnání její nabídky s případnou konkurencí. V řízení o rozkladu se zadavatel hájil tvrzením, že obecné právní předpisy termín „založení“ a „zřízení“ nerozlišují, a tedy se na zadání veřejné zakázky vztahovala předmětná zákonná výjimka, neboť vyzvaná akciová společnost byla „zřízena založením“. Zadavatel v této souvislosti odkazuje i na slovník spisovného jazyka českého, stejně jako uvádí historický a teleologický výklad příslušného ustanovení zákona. Předseda napadené rozhodnutí potvrdil a podaný rozklad zamítl, když konstatoval že obecné právní předpisy jsou zpřesňovány speciálními (zákon o obcích), které již oba pojmy „zřízení“ a „založení“ od sebe oddělují. **Společnost Metropolnet je obchodní společností (a. s.), založenou za účelem dosažení zisku. Výjimka se zákona se vztahuje pouze na právnické osoby zřízené a nelze ji vztáhnout i na obchodní společnosti založené podle obchodního zákoníku**, byť je jejich jediným zakladatelem například statutární město.

e) Porušení zákona při stanovení podmínek pro zadání veřejné zakázky

Stodská nemocnice a. s., Stod

Zadavatel zadal veřejnou zakázku výzvou více zájemcům, přičemž v podmínkách výzvy **vymezil předmět plnění veřejné zakázky pouze jako „návrh řešení přísálové sterilizace a kompletní dodávka navržené sterilizační techniky“, aniž by uvedl bližší specifikaci svých požadavků na rozsah, vlastnosti a funkci předmětu plnění veřejné zakázky.** Zadavatel nezpracoval ani písemnou zadávací dokumentaci. Úřad dále zjistil, že zadavatel formou ústního jednání s některými uchazeči upřesňoval nejednoznačnost vymezení plnění veřejné zakázky a přičítal k tíži jiných uchazečů, že se takového upřesnění nedomáhali. Úřad ve svém rozhodnutí zkonstatoval, že zadavatel je povinen v podmínkách zadání jednoznačně vymezit předmět plnění veřejné zakázky, aby uchazeči mohli zpracovat vzájemně srovnatelné nabídky. **Zadavatel tedy musí předem**, tzn. ve výzvě či zadávací dokumentaci, jejíž součástí musí být i jednoznačné vymezení množství a druhu požadovaných prací, dodávek nebo služeb, **stanovit pro všechny uchazeče shodně veškeré potřebné údaje pro zpracování nabídek a nemůže tuto povinnost přesouvat na uchazeče.** Pokud by takto zadavatel nepostupoval, nemohly by být dodrženy základní zásady zadávání veřejných zakázek, a to transparentnosti a zachování konkurenčního prostředí na základě stejných výchozích podmínek. Úřad rozhodl o zrušení zadání veřejné zakázky, neboť nemohl uložit jiné nápravné opatření vzhledem ke skutečnosti, že se zadavatel dopustil porušení zákona již při vymezení podmínek zadání předmětné veřejné zakázky.

Olomoucký kraj

Zadavatel vyhlásil podle zákona o zadávání veřejných zakázek pět obchodních veřejných soutěží na „Opravy a rekonstrukce vybrané silniční sítě v majetku Olomouckého kraje. V podmínkách soutěže jako další předpoklady pro plnění veřejné zakázky zadavatel stanovil, že:

- vlastní kapitál uchazeče musí být minimálně 1 mld. Kč, každý další účastník (ve sdružení) musí mít kapitál ve výši min. 700 mil. Kč,
- obrat uchazeče musí být min. 2 mld. Kč ve třech po sobě jdoucích letech, každý další účastník (ve sdružení) musí mít obrat min. 1,5 mld. Kč ve třech po sobě jdoucích letech,
- roční objem živičných prací provedených vlastními kapacitami uchazeče min. 240 000 t ve dvou po sobě jdoucích letech, každý další účastník (ve sdružení) min. objem živičných prací provedených vlastními kapacitami 150 000 t.

Z formulace dalších předpokladů vyplynulo, že podmínky soutěže neumožňují prosté „načítání“ kapitálu, obratu a objemu živičných prací do požadovaného „limitu“, pokud nabídku předkládá více osob společně, ale jednoznačně vyžadují, aby vždy alespoň jedna osoba podávající společnou nabídku měla vlastní kapitál ve výši min. 1 mld. Kč a každá další osoba podávající společnou nabídku kapitál ve výši min. 700 mil. Kč. Stejný princip zadavatel uplatnil při prokazování obratu a objemu živičných prací. Proti tato formulovaným

podmínkám soutěže podali dva z potenciálních dodavatelů podnět, neboť se domnívali, že podmínky stanovené zadavatelem jsou nepřiměřené předmětu plnění a ve svém důsledku nepochybně ovlivnily počet uchazečů podávajících nabídku.

Ze srovnání počtu nabídek podaných v uvedených pěti soutěžích vyplynulo, že okruh uchazečů byl na základě zadavatelem stanovených podmínek omezen pouze na čtyři uchazeče schopné podmínky zadání splnit. Zákonem byla sice zadavatelům dána možnost vymezit na základě svých potřeb další požadavky a obecně tedy nelze považovat za porušení zákona skutečnost, pokud zadavatel např. u stavební zakázky velkého rozsahu, stanoví další předpoklady vymezující určitou reálnou způsobilost uchazeče pro plnění veřejné zakázky. **Tyto další předpoklady však musí být přiměřené předmětu plnění a současně musí zachovávat princip rovného přístupu ke všem uchazečům, tzn., že takto stanovené „limity“ musí platit pro všechny uchazeče stejně.** Není proto možné uplatňovat na uchazeče, kterým není pouze jeden subjekt, přísnější kritéria pro účast na veřejné zakázce, jak nastalo v šetřeném případě. V šetřeném případě tak **zadavatel stanovil pro společné nabídky přísnější pravidla, než pro nabídky individuální.** Přes výslovnou žádost také zadavatel nebyl schopen přiměřenost takto „nastavených“ dalších předpokladů žádným adekvátním způsobem doložit. Úřad zadání veřejných zakázek zrušil, neboť jiným způsobem nebylo možné dosáhnout nápravy. Proti rozhodnutí orgánu dohledu podal zadavatel rozklad, který předseda Úřad zamítnul.

f) Porušení více ustanovení zákona zjištěné na základě provedených kontrol

Hlavní město Praha

Na základě kontroly provedené v sídle zadavatele zahájil Úřad správní řízení, v nichž přezkoumal postup hlavního města Praha při zadávání 47 veřejných zakázek zejména stavebního charakteru. Úřad zjistil závažná porušení zákona spočívající v tom, že zadavatel **neposuzoval v souladu se zákonem splnění kvalifikačních předpokladů** uchazeči o veřejnou zakázku, **nehodnotil nabídky podle předem stanovených kritérií, nepostupoval** při hodnocení nabídek podle příslušných ustanovení zákona **transparentním způsobem**, popř. nedodržel zákonnou lhůtu pro podání nabídek. Hlavnímu městu Praha byla uložena pokuta v celkové výši 715 000,- Kč.

Statistické údaje

	1999	2000	2001	2002	2003	2004	Celkem
Počet obdržených podání (návrhy + podněty)	818	826	758	700	583	636	4321
Zahájená správní řízení	581	508	446	379	334	340	2588
Vydaná rozhodnutí ve věci	232	296	286	224	275	165	1478
Zastavená správní řízení	107	121	97	111	30	57	523
Počet návrhů zamítnutých rozhodnutím	135	133	80	80	73	77	578
Jiná rozhodnutí vydaná v rámci správního řízení	83	58	55	21	11	12	240
Počet rozhodnutí napadených rozklady	117	106	110	96	79	119	627
Počet žalob k soudu	13	9	15	9	2	14	62

Celková výše uložených pokut v tis. Kč (na základě prvostupňových vydaných rozhodnutí)

	1999	2000	2001	2002	2003	2004
Výše uložených pokut	822	1396,5	2094	2809	943	1470

3. Oblast veřejné podpory

Investiční a poštovní banka, a.s.

Dne 19. 6. 2000 bylo vydáno správní rozhodnutí, kterým byla **povolena výjimka ze zákazu veřejné podpory pro společnost Investiční a poštovní banka, a.s.** (dále jen IPB) za podmínek, že Ministerstvo financí předloží Úřadu pro ochranu hospodářské soutěže do 3 měsíců od nabytí právní moci rozhodnutí komplexní plán restrukturalizace společnosti IPB, a.s., jejíž podnik odkoupila na základě smlouvy o prodeji podniku Československá obchodní banka, a.s., doplněný o údaje o předběžném rozsahu výše veřejné podpory ve formě záruky. Vzhledem k tomu, že Ministerstvo financí tyto údaje z důvodu komplexnosti případu v předepsaném termínu nedoložilo, správní řízení bylo obnoveno. Po předložení všech relevantních údajů dospěl Úřad k závěru, že tato podpora byla v souladu s předpisy pro restrukturalizační podpory, tj. byla poskytnuta podniku v obtížích (dle ocenění znalců byla hodnota podniku IPB záporná), sloužila k dosažení jeho dlouhodobé životaschopnosti (podnik IPB byl začleněn do ČSOB a stabilizován), byla omezena na nezbytné minimum (dle tzv. konečného výkazu čistých aktiv byla podpora v předmětné výši nutná na pokrytí záporné hodnoty podniku IPB) a předpokládala kompenzační opatření ze strany příjemce (snížení počtu poboček, snížení počtu zaměstnanců, opuštění některých vedlejších trhů). Na základě tohoto posouzení vydal Úřad koncem roku 2003 nové rozhodnutí, kterým výjimku ze zákazu veřejné podpory povolil.

ŠKODAEXPORT, a.s.

Úřad povolil v prosinci 2002 **výjimku ze zákazu veřejné podpory** společnosti **ŠKODAEXPORT, a.s.** Formou státní pomoci bylo prominutí závazku z přepočtu devizových aktiv a pasiv ve výši 29,5 milionů korun a kapitalizace pohledávek Ministerstva financí ve výši 4,41 miliard korun, a to jejich vkladem do základního jmění Škodaexportu, a.s. Zmíněnou podporu Úřad povolil za následujících podmínek: Ministerstvo financí musí předložit Úřadu do půl roku zprávu o plnění schváleného restrukturalizačního plánu Škodaexportu, která bude aktualizována každých následujících šest měsíců a po ukončení restrukturalizace bude předložena závěrečná hodnotící zpráva o jejím průběhu. Restrukturalizační plán bude realizován nejpozději do konce roku 2004 a Ministerstvo financí zajistí jeho plnou implementaci pro roky 2002 až 2004. Vzhledem k tomu, že se jednalo o podporu na restrukturalizaci, posuzoval Úřad i v tomto případě splnění jednotlivých podmínek, a to:

Příjemce je podnikem v obtížích - Společnost ŠKODAEXPORT, a.s. čelila na začátku 90. let po zrušení státního monopolu zahraničního obchodu zcela novým ekonomickým podmínkám. Kromě dopadů v konkurenčním prostředí, vyplývajících ze zrušení monopolního postavení společnosti, došlo k celé řadě skutečností, které zásadním způsobem negativně ovlivnily

dlouhodobé hospodaření společnosti. Tyto dlouhodobé negativní ekonomické vlivy se plně projeví v hospodaření a účetnictví společnosti v roce 2000 a vyústily v celkovou účetní ztrátu v r. 2000 a z toho vyplývající záporné vlastní jmění společnosti. Společnost ŠKODAEXPORT, a.s. neměla dostatek vlastních zdrojů k ozdravení bilance.

Veřejná podpora musí zajistit obnovení životaschopnosti podniku – restrukturalizační plán počítal s finanční a majetkovou restrukturalizací společnosti ŠKODAEXPORT, a.s., která je zárukou zvýšení rentability a naplnění střednědobého podnikatelského záměru.

Eliminování deformace konkurence - Orientace společnosti výhradně na některé trhy ve svém důsledku znamenalo opuštění všech ostatních činností. Rovněž byla postupně zúžena zahraniční síť společnosti a v roce 2002 byla uzavřena některá vlastní obchodní zastoupení. Důsledkem těchto změn bylo také snížení počtu zaměstnanců.

Pomoc musí být úměrná nákladům a prospěchu restrukturalizace - Z vlastních zdrojů společnosti ŠKODAEXPORT, a.s. byla realizována věcná a organizační část restrukturalizace. Další zdroje financování restrukturalizace společnosti v následujícím období byly z dosahovaného zisku společnosti, vyplývající ze zpracovaného podnikatelského záměru do roku 2004. Tyto finanční zdroje sloužily především na financování podnikatelských aktivit společnosti ŠKODAEXPORT, a.s. a dále na splácení poskytnutých úvěrů.

Plná implementace restrukturalizačního plánu a dodržení podmínek – V současnosti lze na základě pravidelně předkládaných zpráv o plnění restrukturalizačního plánu konstatovat, že restrukturalizace byla úspěšně ukončena a byla obnovena dlouhodobá životaschopnost společnosti.

MORA MORAVIA, a.s.

V roce 2003 Úřad svým rozhodnutím povolil poskytnutí veřejné podpory společnosti MORA MORAVIA, a.s., (dále jen Mora) a sice postoupení pohledávek České konsolidační agentury za společností Mora v souhrnné výši 513 mil. Kč strategickému partnerovi – společnosti MAGNUM Production, a.s. - za úplatu ve výši 71 mil. Kč. Úřad ve svém povolovacím rozhodnutí stanovil podmínky, které musí být dodrženy, mj. povinnost pravidelně předkládat zprávu o plnění restrukturalizačního plánu. Úřad při posuzování slučitelnosti veřejné podpory se závazky vyplývajícími z Evropské dohody postupoval v souladu s Pravidly pro záchranu a restrukturalizaci firem v obtížích (dále jen Pravidla).

V případě společnosti Mora se jednalo o veřejnou podporu na její restrukturalizaci. ČKA postupuje svou pohledávkou za společností Mora, která naplňuje znaky společnosti v obtížích. Podle Pravidel je třeba vzít v úvahu, že společnost Mora se nachází v oblasti s mimořádně nízkou životní úrovní a vysokou nezaměstnaností. Společnost Mora navíc ve svém regionu představuje jednoho z největších zaměstnavatelů a její likvidace by doprovázely významné ekonomické a sociální dopady s reálným rizikem úpadku celého regionu.

Veřejná podpora pro restrukturalizaci musí splňovat následující podmínky:

Příjemcem veřejné podpory je společnost v obtížích - společnost Mora se z důvodů způsobu privatizace dostala do vážných ekonomických potíží s rizikem vyhlášení konkurzu. Finanční

situace společnosti byla kritická a bylo zřejmé, že společnost není schopna bez pomoci strategického investora sama vyřešit své finanční problémy.

Veřejná podpora musí zajistit obnovení životaschopnosti podniku - strategickým zájmem investora, společnosti MAGNUM Production, a.s., bylo provést finanční restrukturalizaci a oddlužení společnosti Mora a její dlouhodobou ekonomickou stabilizaci, posílit spolupráci s předními západoevropskými značkami v oboru výroby varné techniky a obrátit negativní hospodaření společnosti Mora zpět do zisku, při plném soustředění na oblast varné techniky. Ostatní aktivity společnosti měly být postupně eliminovány s co nejmenšími možnými ztrátami.

Eliminování deformace konkurence - uskutečnit odprodej jiných aktivit tak, aby se společnost koncentrovala na hlavní obor podnikání, tj. varnou techniku. Pomoc musí být úměrná nákladům a prospěchu restrukturalizace, plná implementace restrukturalizačního plánu a dodržení podmínek budou monitorovány z podrobných zpráv, jež budou předkládány Úřadu.

Úřad dospěl k závěru, že poskytnutí veřejné podpory vyhovuje podmínkám stanoveným v Pravidlech a v zákoně o veřejné podpoře, kde je uvedeno, že je možno udělit výjimku ze zákazu veřejné podpory u těch podpor, které mají usnadnit rozvoj určitých hospodářských aktivit a oblastí. Poskytnutí veřejné podpory za současného stanovení podmínek, které musí být dodrženy, povolil.

Plzeňský Prazdroj, a.s.

Úřadu byla předložena žádost o povolení výjimky ze zákazu veřejné podpory formou investičních pobídek pro společnost **Plzeňský Prazdroj, a.s.** Společnost předložila investiční záměr rozšířit a modernizovat své výrobní kapacity.

Společnost Plzeňský Prazdroj, a.s. má dominantní postavení na českém trhu výroby a prodeje piva (téměř 50%). Druhý největší výrobce piva pak zaujímá 13% relevantního trhu. Další na daném trhu existující a nově vznikající pivovary jsou malé či střední pivovary, které jsou převážně tvořeny českým kapitálem. Tyto subjekty pak musí čelit konkurenci silné společnosti s účastí zahraničního kapitálu, a to i pokud k poskytnutí výhody ze státních prostředků pivovaru se zahraničním kapitálem a majoritním podílem na trhu nedojde. Ještě větší posílení takovýchto společností by vedlo k narušení tržního prostředí v rámci České republiky. Úřad se v rámci správního řízení obrátil i na zástupce českých pivovarů se žádostí o stanovisko k možnému narušení soutěžního prostředí v ČR na základě poskytnutí uvedené podpory.

Při posuzování regionálního přínosu uvedené investice Úřad přihlížel i k počtu vytvořených pracovních míst a výši investičních nákladů. Společnost nepředpokládala vytvoření nových pracovních míst, přínos projektu z hlediska vlivu na zaměstnanost byl tedy nízký. Výše investičních nákladů byla naopak vysoká. Výše investičních nákladů je významná z hlediska posouzení účinku veřejné podpory daného projektu na hospodářskou soutěž, poněvadž tyto náklady jsou základem pro určení míry veřejné podpory. S růstem hodnoty investice se

v důsledku procentuálního určení míry veřejné podpory zvyšuje její výše, tedy i konkurenční výhody investora, a tím také deformační účinky této podpory na hospodářskou soutěž.

Úřad dospěl k závěru, že narušení soutěže při udělení investiční pobídky společnosti Plzeňský Prazdroj, a.s. převáží nad výhodami vyplývajícími pro Českou republiku z uvedené investice, a tedy že posuzovaná investice nebude přínosem pro hospodářský rozvoj oblastí s mimořádně nízkou životní úrovní nebo vysokou nezaměstnaností. S ohledem na uvedené skutečnosti Úřad výjimku ze zákazu veřejné podpory formou investičních pobídek nepovolil.

Proti tomuto rozhodnutí podala společnost Plzeňský Prazdroj, a.s. žalobu ke Krajskému soudu v Brně, který svým usnesením předmětnou žalobu odmítl, a to z důvodu nedostatku aktivní legitimace na straně žalobce.

Toyota Motor Corporation a Peugeot Citroen Automobile S.A.

Úřad posuzoval záměr uvedených společností získat investiční pobídky za účelem realizace investičního projektu vybudování nového závodu na výrobu osobních automobilů v Kolíně.

Při posuzování regionálního přínosu této rozsáhlé investiční akce bral Úřad v úvahu rovněž výši nezaměstnanosti v okrese Kolín a vliv investičního projektu na region. Výše investičních nákladů byla vysoká, přičemž investice předpokládala vytvoření 1600 přímých pracovních míst a dále i nepřímých pracovních míst. Důsledkem investice by měl být přísun nových high-tech technologií a výrobních postupů a vysoké procento exportu produkce. Investice směřovala do vybudování nového závodu na výrobu osobních automobilů, příjemce veřejné podpory tedy splňoval definiční znaky společnosti podnikající v citlivém automobilovém průmyslu. Úřad proto dále posuzoval slučitelnost veřejné podpory podle Multisektorálního rámce pro velké investiční celky.

Poněvadž předkládaný investiční záměr byl v souladu s předpisy platnými pro oblast veřejné podpory a Úřad dospěl k závěru, že narušení soutěže bude vyváženo výhodami plynoucími z uvedené investice pro Českou republiku, povolil výjimku ze zákazu veřejné podpory formou investičních pobídek, a to slevy na dani z příjmů, hmotné podpory vytváření nových pracovních míst a hmotné podpory rekvalifikace zaměstnanců. Rozhodnutí o povolení výjimky však podmínil stanovením celkové míry a hodnoty veřejné podpory, která nesmí být překročena, zachováním investice po dobu skutečného čerpání slevy na dani z příjmů, nejméně však 5 let ode dne právní moci kolaudačního rozhodnutí na první stavbu nebo část stavby, již se investiční pobídky týkají nebo ode dne vydání protokolu o předání prvního zařízení, jichž se investiční pobídky týkají do provozu a dále zachováním nově vytvořených pracovních míst po dobu nejméně 5 let ode dne účinnosti pracovních smluv.

Statistické údaje

Počet vydaných rozhodnutí v jednotlivých letech

	rok					Celkem
	2000	2001	2002	2003	2004	
povoleno	11	6	3	4	6	30
povoleno s podmínkami	49	92	96	92	91	420
nepovoleno	1	4	3	5	7	20
zastaveno řízení	27	54	42	39	33	195
z části povoleno s pod., z části nepovoleno	1	4	15	18	2	40
jiné	-	-	1	-	1	2
Celkem	89	160	160	158	140	707

Vztah veřejné podpory k hodnotě HDP v jednotlivých letech (v %)

1999	2000	2001	2002	2003
2,77	0,75	2,33	4,60	2,81

Přehled normativní činnosti Úřadu v letech 1999-2004

Oblast hospodářské soutěže

1. Zákony

Zákon č. 143/2001 Sb., o ochraně hospodářské soutěže a o změně některých zákonů (zákon o ochraně hospodářské soutěže)

Zákon č. 340/2004 Sb., kterým se mění zákon č. 143/2001 Sb., o ochraně hospodářské soutěže a o změně některých zákonů (zákon o ochraně hospodářské soutěže), a některé další zákony

Zákon č. .../2005 Sb., kterým se mění zákon č. 143/2001 Sb., o ochraně hospodářské soutěže a o změně některých zákonů (zákon o ochraně hospodářské soutěže)¹

2. Blokované výjimky

Vyhláška č. 198/2001 Sb., o povolení obecné výjimky ze zákazu dohod narušujících soutěž podle § 3 odst. 1 zákona č. 143/2001 Sb., o ochraně hospodářské soutěže, **pro určité druhy vertikálních dohod**

Vyhláška č. 199/2001 Sb., o povolení obecné výjimky ze zákazu dohod narušujících soutěž podle § 3 odst. 1 zákona č. 143/2001 Sb., o ochraně hospodářské soutěže, **pro určité druhy dohod o výzkumu a vývoji**

Vyhláška č. 200/2001 Sb., o povolení obecné výjimky ze zákazu dohod narušujících soutěž podle § 3 odst. 1 a § 4 odst. 1 zákona č. 143/2001 Sb., o ochraně hospodářské soutěže, **pro určité druhy dohod o poskytování technologií**

Vyhláška č. 201/2001 Sb., o povolení obecné výjimky ze zákazu dohod narušujících soutěž podle § 3 odst. 1 zákona č. 143/2001 Sb., o ochraně hospodářské soutěže, **pro určité druhy dohod o specializaci**

Vyhláška č. 202/2001 Sb., o povolení obecné výjimky ze zákazu dohod narušujících soutěž podle § 3 odst. 1 zákona č. 143/2001 Sb., o ochraně hospodářské soutěže, **pro určité druhy dohod v oblasti pojišťovnictví**

Vyhláška č. 203/2001 Sb., o povolení obecné výjimky ze zákazu dohod narušujících soutěž podle § 3 odst. 1 zákona č. 143/2001 Sb., o ochraně hospodářské soutěže, **pro určité druhy dohod týkajících se konzultací o cenách v osobní letecké dopravě a přidělování volného letištního času**

---

¹ Tento zákon dosud nebyl schválen Parlamentem České republiky; dne 13. 4. 2005 bylo jeho přijetí doporučeno Hospodářským výborem Poslanecké sněmovny.

Vyhláška č. 204/2001 Sb., o povolení obecné výjimky ze zákazu dohod narušujících soutěž podle § 3 odst. 1 zákona č. 143/2001 Sb., o ochraně hospodářské soutěže, pro určité druhy dohod o distribuci a servisu motorových vozidel²

Vyhláška č. 205/2001 Sb., o povolení obecné výjimky ze zákazu dohod narušujících soutěž podle § 3 odst. 1 zákona č. 143/2001 Sb., o ochraně hospodářské soutěže, pro určité druhy dohod v oblasti drážní, silniční a vnitrozemské vodní dopravy

Vyhláška č. 31/2003 Sb., o povolení obecné výjimky ze zákazu dohod narušujících soutěž podle § 3 odst. 1 zákona č. 143/2001 Sb., o ochraně hospodářské soutěže, pro určité druhy vertikálních dohod o distribuci a servisu motorových vozidel

Vyhláška č. 245/2003 Sb., kterou se mění vyhláška č. 31/2003 Sb., o povolení obecné výjimky ze zákazu dohod narušujících soutěž podle § 3 odst. 1 zákona č. 143/2001 Sb., o ochraně hospodářské soutěže, pro určité druhy vertikálních dohod o distribuci a servisu motorových vozidel

3. Notifikační formulář pro spojování soutěžitelů

Vyhláška č. 368/2001 Sb., kterou se stanoví podrobnosti o náležitostech návrhu na povolení spojení soutěžitelů

4. Leniency program

Podmínky aplikace mírnějšího režimu při ukládání pokut u zakázaných dohod narušujících soutěž, při jejichž splnění lze členům takových zakázaných dohod neuložit pokutu nebo výši pokuty podstatně snížit

5. Compliance program

Zásady pro tvorbu programů dodržování právních norem v oblasti ochrany hospodářské soutěže

Oblast dohledu nad zadáváním veřejných zakázek

1. Zákony

Zákon č. 28/2000 Sb., kterým se mění zákon č. 199/1994 Sb., o zadávání veřejných zakázek, ve znění pozdějších předpisů

Zákon č. 40/2004 Sb., o veřejných zakázkách, (dohledová část)

---

² Tato vyhláška byla s účinností od 1. 7. 2003 nahrazena vyhláškou č. 31/2003 Sb.

2. Prováděcí právní předpisy

Spolupráce při přípravě vyhlášek Ministerstva pro místní rozvoj k zákonu č. 40/2004 Sb., o veřejných zakázkách:

Vyhláška č. 239/2004 Sb., kterou se stanoví *podrobný obsah a rozsah zadávací dokumentace stavby*

Vyhláška č. 240/2004 Sb., o *informačním systému o zadávání veřejných zakázek a metodách hodnocení nabídek podle jejich ekonomické výhodnosti*

Vyhláška č. 137/2005 Sb., kterou se mění vyhláška č. 240/2004 Sb., o *informačním systému o zadávání veřejných zakázek a metodách hodnocení nabídek podle jejich ekonomické výhodnosti*

3. Metodické pokyny

Výklad postupu podle zákona o zadávání veřejných zakázek **pro zadavatele v oblastech postižených přírodní katastrofou**

Metodika k výpočtu kauce za podání návrhu podle zákona č. 40/2004 Sb., o veřejných zakázkách, ve znění pozdějších předpisů, včetně pokynů pro skládání kauce a úhradu správního poplatku za podání návrhu na přezkoumání úkonů zadavatele

Oblast veřejné podpory

1. Zákony

Zákon č. 59/2000 Sb., o veřejné podpoře³

Zákon č. 215/2004 Sb., o úpravě některých vztahů v oblasti veřejné podpory a o změně zákona o podpoře výzkumu a vývoje

2. Prováděcí právní předpisy

Vyhláška č. 435/2000 Sb., kterou se stanoví *náležitosti informační povinnosti o poskytnuté veřejné podpoře*⁴

Vyhláška č. .../2005 Sb., o *formě a obsahu informační povinnosti k poskytnuté veřejné podpoře*⁵

³ Tento zákon byl s účinností od 1. 5. 2004 nahrazen zákonem č. 215/2004 Sb.

⁴ Tato vyhláška byla s účinností od 1. 5. 2004 zrušena.

⁵ Tato vyhláška dosud nebyla oficiálně publikována ve Sbírce zákonů.

3. Metodické pokyny

- Metodický pokyn pro posuzování veřejné podpory **určené pro podporu regionálního rozvoje**
- Metodický pokyn pro posuzování veřejné podpory ve **vládních kapitálových injekcích**
- Metodický pokyn pro posuzování veřejné podpory poskytované ve formě **státních záruk**
- Metodický pokyn o **transparentnosti finančních vztahů mezi státem a podniky s majetkovou účastí státu a o transparentnosti finančních vztahů v rámci určitých podniků**
- Metodický pokyn pro posuzování veřejné podpory poskytované v **oblasti ochrany životního prostředí**
- Metodický pokyn pro posuzování veřejné podpory **výzkumu a vývoje**
- Metodický pokyn pro posuzování veřejné podpory v **ocelářském průmyslu**
- Metodický pokyn pro posuzování veřejné podpory **černouhelnému hornictví**
- Metodický pokyn o možných prvcích veřejné podpory při **prodeji pozemků a budov veřejnými institucemi**
- Metodický pokyn pro posuzování veřejné podpory určené **pro záchranu a restrukturalizaci podnikatelských subjektů**
- Metodický pokyn pro posuzování opatření vztahující se k **přímému zdanění podniků**
- Metodický pokyn pro posuzování veřejné podpory poskytované v **oblasti dopravy**
- Metodický pokyn pro posuzování veřejné podpory poskytované podle **pravidla de minimis**
- Metodický pokyn pro posuzování podpory **pojištění vývozních úvěrů**
- Metodický pokyn pro posuzování veřejné podpory pro **malé a střední podnikatelské subjekty**
- Metodický pokyn pro posuzování veřejné podpory pro **vzdělávání a školení zaměstnanců**
- Metodický pokyn pro posuzování veřejné podpory **zaměstnanosti**
- Metodický pokyn pro posuzování veřejné podpory služeb **obecného hospodářského zájmu**
- Metodický pokyn pro posuzování veřejné podpory poskytované v souvislosti s **uvízlými náklady v elektroenergetickém sektoru**
- Metodický pokyn pro posuzování veřejné podpory v oblasti **rizikového kapitálu**